

מ'מי הנחל

ביטאון חסידי ברסלב

שע"י מורשת הנחל

א דיבור
דבר "מורשת הנחל"

י"אספו העדרים...

לאחר עמל ויגיעה רבה, יחד עם הכיסופים והגעגועים של כלל הציבור כל אחד באשר הוא, ששאלו 'איה? איה אורו של הגליון הנפלא "מימי הנחל", מתי נזכה שוב לראותו בהדרו?'

הננו אנשי בשורה לחדש את הופעת הגליון מדי חודש בחודשו בעז"ה ובס"ד, כאשר ברור לנו כי המניעות לא ייפסחו אולם נשתדל ככל יכולתנו להתגבר עליהם ביתר שאת, בכחו של רביה"ק ההולך לפנינו.

פנים חדשות באו לכאן, עם ייסוד מדור מיוחד לבחורי החמד "י"אספו" בו יבואו שיחות מראשי החבורות, מהחבורות בלילי שישי ומשאר התכנסויות, וכן תמלול השאלות והתשובות שנשאלו ב"רב שיח" במעמד "אשיחה" שע"י החבורות ישיב"ג החסידיות, וגם המדור הוותיק "להנחיל מורשה" לסקר בפני התורמים היקרים וכלליות אנ"ש שיחי', על הנעשה והנשמע בחבורות הבחורים, הנערים ובית יעקב - אלו הנשים.

זאת מלבד המדור הקבוע "אין פאבריק" לסקר מהנעשה והנשמע בחבורות האברכים ברחבי ארץ הקודש, לצד שאר המדורים הקבועים, כאשר תחזינה עיניכם.

ויה"ר שנזכה לחדש כנשר כוחותינו להמשיך להאיר את אורו של רביה"ק ביתר שאת ועוז, "להיות חזק בממון ברצון ובטירחא" כצוואת מוהרנ"ת, אשר יום הילולא דיליה חל בימים אלו.

וכאן המקום שוב להדגיש, כי אזנינו כרויות לכל הערה והארה לתועלת כלליות אנ"ש, ככל אשר נמצא למועיל.

04 המנין שלכם
השתלשלות ייסוד ביהכ"נ של חסידי ברסלב

06 הספר שלי
חידושים וביאורים בתורה הזמנית

08 ניצוץ של אור
סיפורי התקרבות

10 לאסוקי שמעתתא
ליבון דברי רביה"ק ותלמידיו

12 הכבשן
סיפורים מכבשונה של ברסלב

13 עלה לתרופה
מכתבים מאנ"ש

14 לקדושים אשר בארץ
חקר קברי צדיקים

18 מבית הגגנים
עתיקות וגנוזות

20 נקודת החבר
לקבל דין מן דין

21 אין פאבריק
מהנעשה והנשמע בחבורות האברכים

25 י"אספו"
המדור החדש
לחבורות הבחורים

27 "אשיחה"
"רב שיח" על התבודדות, ישיב"ג החסידיות

36 להנחיל מורשה
מהנעשה והנשמע בחבורות הנערים

מערכת "מימי הנחל"

שע"י "מורשת הנחל"

טל: 02-5388-949

05484-40814

פקס: 1532-5822-913

חודש בחודשו

אור המועדים וזמני השנה

"עדין חביבותא גבן"

בגלותינו המרה, הכללית והפרטית, אבל לאנשים כערכינו קשה לצאת באמצעותם מהגלות הזו. לנו, בצעקה ותפילה אין די. כדי לצאת, כדי לעלות ולהתעלות, עלינו לעשות מעשה - ולזכור!

אמנם, החושך יסה ארץ. אמנם, מחוץ תשכל חרב. אבל כבר היינו שם בעבר, ולמרות מצבינו השפל, עלינו לזכור זאת, ובאמצעות הזכרון הזה - להתעלות.

"עלין מחמת ש'השם יתברך ראה וצפה עץם חלישוננו בגלות המר הזה, עלין הקדים לנו לעשות עמנו נסים כאלה, עד שזכינו להדליק נר חנכה הקדוש בביתנו, שמורה, שהצדיקים ממשיכים עלינו אור התורה שבתקנים בדינו ממרחק מאד מאד".

זה - בין היתר - מה שבאים נרות חנוכה ללמדנו.

הם באים להזכיר לנו את הזכרון העצום והנפלא, הזכרון שבכוחו נוכל להחזיק מעמד בגלותנו הנוראה - ואף לצאת ממנה, כי "כמו שגבר עלינו חסדו לעשות לנו נסים גדולים כאלה, שזכינו לאורות נפלאים כאלה ... כדי לרפאות תחלואי נפשנו העצומים, על ידי זה אנו בטוחים בבטחון חזק, שבנדאי יושענו ברחמי יוסיף לעשות עמנו נסים חדשים ונפלאים, עד אשר נשוב אליו באמת", והם באים להזכיר לנו גם ש"שאפלו בתקף השכת הגלות, האור מוסיף והולך, ויכול כל אחד במקומו להתקרב לאור הקדוש הזה שהוא אור התורה, שהוא בחינת נר חנכה שמדליקין על ידי שזכו צדיקי הדור לחזר ולהמשיך אור התורה שלא תשתפך לנצח. ועלין אף על פי שרחוקים מהאור מאד, ואסור להשתמש לאורו כי אם לראותו בלבד, אף על פי כן צריף כל אחד להדליק האור לעצמו בפרטיות כנ"ל, אף גם להיות מוסיף והולך, כי באמת גם עם כל אחד ואחד השם יתברך מוסיף עליו אור חסדו וישועתו בכל יום".

מאי חנוכה? "מרחוק השם נראה לי", להורות לי אהבתו הישנה בניסים שעשה לאבותינו, אבל לא רק על מנת להזכירנו את העבר, אלא כי "אהבת עולם אהבתיך" ש"על כן משכתיך חסד" וכשם שהראתי אהבתי לראשונים - גם עתה "עוד אבנך ונבנית!" עוד "תעדי תופיך ויצאת במחול".

בשולי הדברים: מזכרון לזכרון, ולחתימה מעין הפתיחה: עם כניסתנו למחזור הכ"ז לסדר העמוד היומי בספרו הקדוש של רביה"ק, עלינו לזכור כי הלימוד בספרי רבינו הק"י אינו סתם לימוד בספר חסידי, קדוש ומקודש, אלא התקשרות עם רביה"ק בכל רמ"ח ושס"ה, ולזכור גם ש"עקר חיותנו הנצחי וקדשת יהדותנו תלוי בזה, להחיות עצמנו בכל עת בקדשת תורתו שזכינו על ידי אדונינו מורנו ורבינו ז"ל, אור האורות אשר קרבנו אליו יתברך כל אחד ממקום שהוא. והוא רבנו הוא מורנו בעולם הזה ובעולם הבא לנצח." (על"ת ש"ע"ג) ומדי עסקינו בתורת רביה"ק, עלינו גם לשום אל ליבנו "שכל דברי רבינו אור הנעלם זצ"ל, עיקר כוונת המאמרים, אשר יצאו בקדושה ובטהרה מפיו הקדוש, לא המדרש הוא העיקר בהם כי אם המעשה, כי כל דבריו הקדושים, כולם הם הנהגות נפלאות ועצות נוראות והתעוררות גדול מאד לעבודתו ית'. וכל דבריו כגחלי אש בוערים כלפידים, מלהיבים הלב בהתלהבות גדול ובהשתוקקות נמרץ אליו ית' " (הקדמת ליקו"מ תניא). ויהי רצון שנוזח.

בעמדינו בימים אלו בין גאולה לגאולה, בין הארת ימי החנוכה העל"ט להארת ההתחדשות של כלל אנ"ש בהתחלת ספר "ליקוטי מוהר"ן הקדוש, בפעם הז' בסדר 'עמוד היומי', מה נאה לשוח ב"נר חנכה שמדליקין על ידי שזכו צדיקי הדור לחזר ולהמשיך אור התורה שלא תשתפך לנצח" לזכות "להמית עצמו על התורה לכתת ולשבר הגוף. ואז ייקא נתגלה התורה והנפש והזכרון וכו' כנ"ל. וזה בחינת שמן זית זך", ולהוסיף ולהאיר את העולמות כולם באור תורת רביה"ק.

כי הנה החושך מכסה ארץ, מחוץ משכלת חרב האפיקורסות ונסינות הדור ובחדרים אימת הנפילה והמלחמה האישית, הפנימית. הדור מבולבל ומבלבל, רע נדמה כטוב וסר מרע כמשתולל, החושך והערפל מתגברים לנסות להסתיר מאיתנו כל טוב שהוא ואנו, אנא אנו באים? וממרחק, אור קטן נראה. להבה קטנה יוקדת, עולה ויורדת, נחלשת, כמעט נעלמת ושוב מהבהבת, נראית לעין כל - ומסתתרת. אי שם מאיר האור. הנצליח להגיע אליו? האם אכן רואות עינינו או שמא אך דמיון הוא זה?

בימי אנטיכוס מלך יוון, חשכה הארץ. 'הארץ היתה תוהו ובוהו וחושך' - 'חושך - זו גלות יוון, שהחשיכה עיניהם של ישראל', אומרים חז"ל. מחוץ ומחדר שיכלה חרב האפיקורסות, ואת מי שלא נכנע לה, שיכלה חרב היוונים. חושך כיסה את הארץ, ומתי המעט נחבאו להם בשיחים ומערות. וממרחק, אפילו אור קטן לא נראה, עד שהאירו מתניהו כהן גדול ובניו במלחמת מסירות הנפש שלהם את העולם, והרימו את דגל האמונה: מי כמוך באלים השם!

נר חנוכה - מצוותו משתשקע חמה. כאשר מאפיל היום ומתחילה חשכת הלילה, או אז מצווים אנו ועומדים להדליק נר חנוכה, להאיר אורו בפרהסיא - עד שתכלה רגל מן השוק. ומצווים אנו בשמחה, הלל והודיה, לשמוח, להודות ולהלל על ניסך ועל נפלאותך.

באמת, מה שמחה יש בחנוכה? הלא הניסים היו אי אז לפני כן וכך אלפי שנים, ומה נותר לנו מהם היום, כאשר "אנו נתונים בתקף מרירות הגלות"? ואם כן, למען האמת, "היה ראוי לנו רק לצעק על העתיד שירחם עלינו ויעשה עמנו גם עתה נסים ונפלאות ויוציאנו מכל צרותינו וימחר לנגאלנו גאלה שלמה".

אלא שימי חנוכה, הדלקת הנרות איש וביתו, והמהדרין המדליקים נר לכל אחד ואחד, יש בהם יסוד עצום לא לרק לימים שבהם ציוונו להדליק נר, כי אם לכל מהלך חייו הרוחניים של כל אדם.

אכן, שקועים אנו בעיצומה של גלות מרה ונוראה; אכן, מצוים אנו בדור משופע בנסינות, דור של בלבול וערפל.

ואכן, ראוי לנו לצעוק ולבכות ולהתפלל על כך כל יום, ו"רק זה עקר קיומנו בגלות המר הזה, כי אין פחנו אלא בפה". אבל לא רק שבצעקה ותפילה אין די, אלא שגם סכנה יש בהם. כי "על ידי צעקה ותפלה לבד קשה להתקיים ולשאור על עמנו, כי חס ושלום, יוכל לפל מן הצעקה בעצמו על ידי שרואה רבוי הצרות והמרירות שעובר עלינו".

אז מה כן?

תפילה וצעקה לכשעצמם, אומר מוהר"ן, הם אמנם עיקר קיומנו

המנין שלכם

השתלשלות ייסוד

בתי הכנסת של חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תוכב"א - פרק י"ב

ישיבת ברסלב לתורה ולתפילה - ח"ב

ההכנסות מההדפסה - לקיום הישיבה

ר' שמואל שבימים אלו עסק גם בהדפסת ספרי רבינו ומכירתם הקדיש את ההכנסות ממכירת הספרים לטובת הישיבה, כמו שכתב בראש ספר "ביאור הלכות" שהדפיס זה לשונו: "להוי ידוע שזה הספר הק' ושאר הספרים שיצאו ושיצאו לאור על ידינו מוקדש (אחר שילום חובות ההדפסה) לקרן קיימת ופירות נאכלין לעניני רבינו הק', חלק להדפסת שאר ספרי ועניני רבינו באה"ק וחלק להחזיק ישיבתנו בירושלים "ישיבת ברסלב לתורה ותפלה" העוסקים רק בתורה ועבודה"ש ואנ"ש שבאומן על ציון רבינו הק'".

קיום הישיבה לא הגיע לו בקלות כפי שכותב בחודש סיון שנת תרצ"ג, (ימי שמואל ח"ב) מעין סיכום אחרי שנה של פעילות בשלשת התחומים: "והנה הרבה הרבה עבר עלי בזה השנה מלבד הנ"ל בענין צרכי רבים שמסרתי את עצמי על זה להחיות אנשי שלומינו בלימוד עבודה ה', והן בהתיסדות הישיבה... ה' יודע ועד כמה מסירת נפש וגוף היה לי על זה כמה עבודה בטלתי וכו' כדי לזכות הרבים".

שמע הישיבה הגיע עד לפולין, שם היתה באותה זמן התעוררות נפלאה בין אנ"ש לסייע ולתמוך בעניני רבינו ז"ל,

וגדולי אנ"ש בפולין תיקנו תקנה ב"ב כנישתא חדא" שכל אחד צריך להוריד מהכנסותיו 2 אחוז שיחולקו ל-5 קופות של צרכי ועניני רבינו ז"ל, כאשר בין השאר יישלח חלק מן הכסף לא"י לקיום "ישיבת תורה ותפילה".

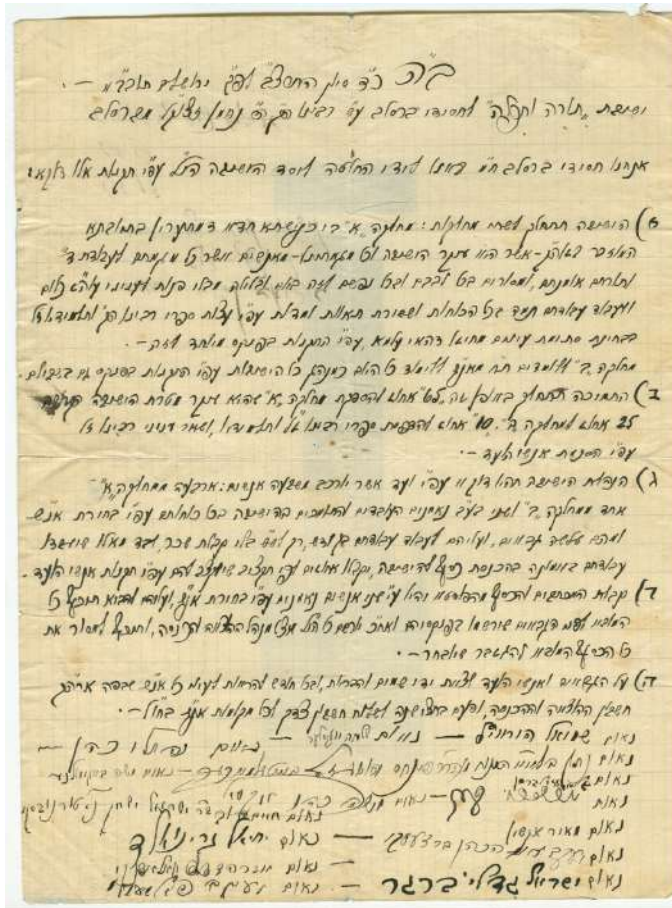
השיעורים למקורבים

הממשך למאמרנו הקודם (מימי הנחל גליון נ'), נמשיך לסקור את ישיבתו של הרה"ח ר' שמואל הורביץ זצ"ל "ישיבת ברסלב לתורה ולתפילה".

מלבד הסיבות שהובאו שם, היה לו לר' שמואל הורביץ מניעים נוספים לייסד את הישיבה. אחד מהם הוא, כי כאשר חזר מאומן החל למסור שיעורים בענין רביז"ל, בהם השתתפו טובי הבחורים והאברכים מישיבת עץ חיים ומשאר ישיבות שלא נמנו על חסידי ברסלב, וכתוצאה מכך רבים החלו להתקרב לאור רביה"ק. הדבר עורר רעש גדול בישיבות, על כך שסוחפים בחורים מסלתה ומשמנה, וראשי הישיבות בראותם את המצב החליטו יחד לסלק את הבחורים המשתתפים בשיעוריו של ר' שמואל.

אולם הבחורים והאברכים שכבר זכו לטעום את טוב סחרה' של תורות ועצות רבינו ז"ל, לא נרתעו מכך, אלא אדרבא התחזקו כאחד לפתוח ישיבה חדשה, יחד עם ר' שמואל הורביץ שהיה מרבה לדבר ולשוחח שיש לפתוח ישיבת ברסלב ולא להיות תלוי בדעת אחרים...

לימינו של ר' שמואל הורביץ עמד הרה"ח ר' שמואל מאיר אנשין וביחד פעלו גדולות ונצורות למען קיום הישיבה, כאשר ר' שמואל מאיר היה יוצא מדי מוצש"ק לערי השדות להתרים עבור קיום הישיבה.

חתימות זקני וחשובי אנ"ש על תקנות הישיבה

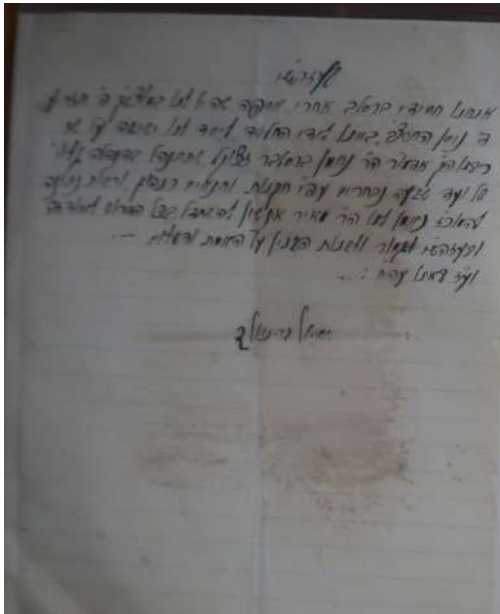
מכניס עצמו בעסק ההדפסה

אם ר' שמואל חשב לעסוק כל ימיו בקירוב נפשות על ידי הישיבה הקדושה, קפצו עליו הרבה טרדות ומניעות, גם משום שאלו שנתקרבו על ידו היו כרוכים אחריו לקבל ממנו את עצות רבינו ז"ל ואת אשר שמע וראה בהיותו באומן, והיו אנשים מסויימים שהפריע להם דבר זה שכן נראה היה להם שהופכים את ר' שמואל למנהיג וכדו'... עד שאחד מהם אמר לו פעם: "שמואל, ביסט גווארן א מפורסם?!". לכן החליט בדעתו לעזוב את ניהול הישיבה ולעסוק רק בהדפסת ספרי רבינו, שזהו דבר נצחי שיהיה קיים לעד.

ואכן ברוב עמל ויגיעה בדרכים ואופנים שונים, הצליח להציל מתהום נשיה כת"י רבים, ואז הדפיס את הספה"ק ליקוטי מוהר"ן בהוספות חדשות תורות מכת"י רבינו ומכת"י תלמידי רבינו, כן הדפיס לראשונה מכתב יד את ספרי ר' אברהם ב"ר נחמן מטולטשין, אשר רק בזכותו נשארו לדורות עולם.

את ההדפסה קרא בשם "ישיבת ברסלב לתורה ותפילה" כמו שאנו מוצאים בספר כוכבי אור שהדפיס בשנת תרצ"ג, ובספרי ביאור הליקוטים ואבניה ברזל, שהדפיס בשנת תרצ"ה.

ברבות השנים, סיפר ר' שמואל שהוא התחרט מאוד שהפסיק את עסק הישיבה, באמרו שהיה צריך להמשיך ולא להתבלבל מה'מדברים', היות שהרבה התרחקו בחזרה וכו'. ואם היה ממשיך מי יודע איך היה מתפשט אור רביה"ק באופן נפלא. ר' שמואל אף תלה כל מיני יסורים שבאו עליו בשל כך שלא עמד על שלו בעקשנות דקדושה. אך כמובן שאעפ"כ כיסופיו פעלו, וכל ההפצה שיש היום נזקפת לזכות כיסופיו ומסירת נפשו, וכל המניעות של ר' שמואל לפתח את הישיבה ולתחזקו הפכו למקור השראה וחיזוק לאלו שעסקו בכך בשנים המאוחרות. כפי שסיפר ר' שמואל טוקצינסקי ז"ל, ששמע מגיסו ר' נתן צבי קעניג

"פנקס חבר" ובו תקנות הישיבה שקיבל כ"א מהתלמידים הודעה מאת ר' יחיאל גרינוולד - חבר הועד, אודות הישיבה

ז"ל כי כאשר התכונן לייסד את "כולל ברסלב" המפורסם בבני ברק, עלה לדבר על כך עם ר' שמואל הורביץ, והוא אמר לו בזה"ל: "דע לך כי כאשר רוצים לפעול בשביל רבינו יש מניעות עצומות", וסיפר לו מהמניעות שהיו לו בהקמת והחזקת הישיבה, ומהמניעות שהיה לו כשקירב רבים לדעת רבינו והמניעות בהדפסת הספרים, וסיים: "אך דע לך כי כמה שהדבר גדול יותר - המניעות יותר גדולות. אתה צריך לדעת זאת כדי שלא תישבר ולא תיחלש דעתך!". ואמר ר' נתן צבי לגיסו ר' שמואל כי אכן כעבור תקופה לאחר הקמת הכולל ראה עד כמה ר' שמואל הורביץ צדק...

אך למרות כל המניעות שעברו עליו המשיך ר' שמואל בפעילות למען רבינו ז"ל ואף ישיבות אחרות נפתחו ברבות הימים, ועל כך בפרקים הבאים.

מקורות: כתבי ר' שבתי הורביץ ז"ל שרשם מפיו ר' נחמן רוזנפלד, זכרון הלויים, בית שמואל.

קול "מורשת הנחל" 02-502-6343

- מהנעשה והנשמע וכן עדכונים והודעות מחבורות הנערים
- חבורות הבחורים • חבורות האברכים • חבורות כלליות • פעילות חודשית • כינוסי חגים וזמנים

תורה כ"ב

הליכה מדרגא לדרגא - מסוג אחר

כשר באמת, ועי"ז זוכים לראות את הפנימיות שהוא הניגון העמוק בכל תורה ותורה, ויעיד כל המתבודד על התורה שאחרי שלמד בעיון את התורה, וזוכה להתבודד [שהוא בחי' שנעשה איש כשר], עי"ז נפתח לבבו ואזנו לשמוע דבר פנימי בתורה שאין נראה ע"פ פשוטו, והוא הניגון התחזקות שהוציא ודלה מוהר"ת מתורות של רביה"ק.

יש ב' סוגי הליכה מדרגא לדרגא פנימי וחיצוני

וכך הוא בתורה כ"ב שאחרי שחותרים בעצה של צריך לילך מדרגא לדרגא מגלים שיש הליכה מדרגא לדרגא אחרת, וכך כותב רבינו הקדוש: "וְצִרְיָהּ כָּל אָדָם שֶׁלָּהּ מִדְרָגָא לְדְרָגָא וּמְעוֹלָם לְעוֹלָם, עַד שֶׁיִּזְקֶה בְּכָל פְּעַם לְבַחֲנֵית נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע גְּבוּהַ יוֹתֵר, שֶׁיְהִי נַעֲשֶׂה אֲצִלוֹ בְּכָל פְּעַם מִבְּחֵינֵית 'נִשְׁמַע', וְכו' הִיָּה נַעֲשֶׂה מִזֶּה בְּחֵינֵית 'נַעֲשֶׂה', בְּחֵינֵית נִגְלָה, וְכֵן בְּכָל פְּעַם יִלָּךְ מִדְרָגָא לְדְרָגָא וּמְעוֹלָה לְמַעְלָה, עַד שֶׁיָּבֹא בְּרֵאשִׁית נִקְדַּת הַבְּרִיאָה, שֶׁהוּא תַחֲלַת הָאֲצִילוֹת".

אך מהו הנשמע והנסתר כותב רבינו הקדוש לפני זה: הֵינּוּ בְּטוֹל וְדְבִקוֹת לְאֵין - סוֹף, כִּי אֵין - סוֹף הוּא בְּחֵינֵית מַה שְׁאֵין בּוֹ תְּפִיסָה, וּמֵאַחֵר שְׁאֵין לוֹ תְּפִיסָה בְּזֶה [הֵינּוּ בְּדַבְּרוֹרֵי הַתּוֹרָה הַנִּלְ, כִּי הוּא בְּחֵינֵית נִסְתָּר בְּנִל], הוּא בְּחֵינֵית תְּפִלָּה דְבִקוֹת, שֶׁהוּא רַק בְּטוֹל לְהֵאֵין - סוֹף.

כלומר הנשמע והנסתר שצריך לבוא אחרי שזוכים לעשות נעשה במצוות מעשיות, הוא הביטול ודביקות לאין סוף, היינו שלא כתוב שצריך לכסוף למדריגה הבאה אלא צריכים אחרי קיום הנעשה, לכסוף ולהתדבק באין סוף דהיינו להכת"ר את הנעשה בכתר הנשמע שיהיה בו תפילה ודביקות לאין סוף [ואפי' שאפשר לומר שמדריגה הבאה נחשבת כאי"ס ונסתר כלפי המדריגה הקודמת, אבל אין לך מקרא שיוצא מידי פשוטו ומכיון שהזכיר את הביטול ודביקות לאין סוף הכוונה הוא להתבטל ולהתדבק באי"ס ברוך הוא ממש].

ועי"ז שזוכים ומתבטלים כל אחד לפי ערכו לאין סוף ברוך הוא זוכים שיומשך עליו 'נעשה' גבוה יותר, דהיינו 'נעשה' שיזכה לעשות אחרי הנשמע יומשך ממקום גבוה יותר [וכדלהלן], וכך עולה מדרגא לדרגא ולא בזה שהוא (רק) כוסף למדריגה הבאה אלא הוא (בעיקר) כוסף ומתבטל בדביקות לאין סוף, ועי"ז שזוכה להתדבק בדביקות גמור נשתלשל מהדביקות באי"ס 'נעשה' גבוה יותר, והמצווה והלימוד התורה שעושה יאיר בו נשמע גבוה מאוד שהקדים לפני עשיית המצווה.

וזאת ראינו אצל אנ"ש הנלבבים שבכל מצווה ומצווה שעשו היה משומן בשמן הנש'מע ובכיסופים גדולים לאין סוף ברוך הוא, וכשהניחו תפילין היה מניחים אותה עם כל האור שבמצווה, וכשלמדו את התורה הקדושה התדבקו עי"ז התורה בה' יתברך ויצא מפייהם כיסופים ודיבורים קדושים כמסופר על גדולי אנ"ש באומן.

'וְצִרְיָהּ כָּל אָדָם שֶׁלָּהּ מִדְרָגָא לְדְרָגָא וּמְעוֹלָם לְעוֹלָם... הוא יושב בצד ומקשיב לדיבורים של אחד מאנ"ש הנלבבים איך שהוא מתאר היאך אדם צריך לילך מדרגא ולדרגא, ועם הכיסופים של הדרשן לבבו מתחיל להתנער מהשינה הרוחניות שכבר תפוס בו כמה ימים, והוא מתחיל להגיד לעצמו 'זה לא תכלע'ס' אכן ב"ה אני יושב ולומד כל היום אבל בכל זאת צריכים להתחיל ללכת מדרגא לדרגא להתחיל לעלות בעבודת השם, אך מנקודת התעוררות עד הנקודת החלישות הדעת לא עובר כמה רגעים ושוב צולל להרגל ולעיסוקיו השונים, הוא אומר לעצמו אני בקושי מספיק כל יום את הזמן קרי"ש, השמירת עינים שלי צריך תיקון גדול, הלימוד אפי' שאכן בסופו של דבר אני לומד הרבה אבל בכל זאת פה ושם צריכים תיקון גדול ללמוד ברציפות, ומי מדבר על ללמוד עם כיסופים ודביקות בה', ובכלל השעה התבודדות קרועה למחצה ולשליש ולרביע, בקיצור הוא אומר לעצמו: את היום עצמו הרגיל אני צריך למלאות כדבעי, אז מי אני קשור עכשיו ללכת מדרגא לדרגא?!

בעיני רוחו 'ללכת מדרגא לדרגא' פירושו שאחרי שלומדים כשמונה שעות ביום, אז מוסיפים עוד 'סדר' לימוד, ואם מתבודד כל יום חצי שעה מהיום והלאה מתחילים להתבודד שעה שלימה, ואח"כ משתדלים שזה יהיה דווקא בחצות לילה ובשדה, ואחרי שיהיה כל היום מנוצל כדבעי עם התבודדות כראוי, מתחילים לשבור את תאוות אכילה, ואח"כ תאוות ממון, וכשגומרים לשבור את התאוות ומידות רעות, מתחילים לעסוק ב'עשה טוב' לא להסיח דעת מה' כרגע, להיות כל היום בדביקות, וגם לזכות ללמוד בפנימיות התורה ולהיות מיודעי ח"ן וכו' ולהיות כאחד הצדיקים שבוערים עשרים וארבע שעות ביום לה' יתברך.

אבל עכשיו... שאני בקושי מספיק את הדברים הכי בסיסים ביום, מה לי וללכת מדרגא לדרגא?!

בכל תורה בליקו"מ יש עמקות וגדולה מזו הוא הפנימיות שבה

כשלומדים תורה כ"ב בעין האמת ביחד עם דיבורי התבודדות על התורה, ומשתדלים ללכת ולחיות את הדברים שלמדו, אז מגלים הליכה מדרגא לדרגא אחרת לגמרי, הליכה מדרגא לדרגא גבוהה יותר ויותר שייכת לכל אחד

ובכל תורה בליקו"מ יש עמקות ופנימיות וי"ש בו שְׁכַל גְּדוֹל וְעִמְקוֹת וְנִפְלֵא מְאֹד עַל-פִּי פְּשׁוּטָן שֶׁל דְּבָרִים. וְגַם אִם יִתְמִידוֹ בְּסִפְרֵיו יְכוּלִין לְזַכּוֹת לְהִיּוֹת נַעֲשֶׂה אִישׁ פֶּשֶׁר בְּאֵמֶת, וְאִזּוּ יִזְכֶּה לְרֵאוֹת הַפְּנִימִיּוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּסִפְרֵיו הַקְּדוּשִׁים כִּי יֵשׁ בָּהֶם פְּנִימִיּוֹת הַרְבֵּה מִה שְׁאֵין נִרְאֶה עַל-פִּי פְּשׁוּטוֹ כָּלל'. (חיי"מ ש"מ), העמקות הוא העיון 'הנגלית' לנו, והפנימיות הוא 'הנסתרות', ולכן כפי מה שחותרים בתורות של רבינו הק' לפי הכללים שהעמיד ויסד מוהר"א בר"נ זיע"א, עי"ז נעשים איש

ניצוץ של אור

סיפורי התקרבות

הר"ר ישראל ויסבלום - בני ברק

כן הכרתי שם עוד כמה מזקני אנ"ש דפולין כמו ר' דוד שצקובסקי ז"ל ועוד.

עוד זכור אזכור את ההווי ב'שטיבל' ברחוב מיימון והדמויות הנפלאות שהאירו בו. אם זה הרה"ח ר' יעקב זליג אורלנציק ז"ל שהיה לומד סיפורי מעשיות אחרי תפילת ותיקין, שהתקיימה בביהמ"ד במשך כמה שנים, כאשר היה מקפיד לומר לפני הלימוד את הנוסח של "להתודע ולהגלות" וכו', כשהוא מטעים זאת כי כך היה נוהג ר' אפרים'ל מפשעבורז' זצ"ל; או השמש שהיה מכין את הסעודה שלישית, ה"ה ר' יעקב פנחס ז"ל - יהודי ספרדי שהיה קשור לשטיבל באופן מיוחד והיה משתתף מדי שנה ב'קיבוץ' בירושלים עיה"ק; האחים החשובים למשפחת גזו, ואי אפשר שלא לזכור את הרה"ח ר' שמעון נחמן זילברמן ז"ל אביו של ר' פנחס הי"ו, שהיה הבעל קורא במשך שנים - דמות של יהודי מיוחד שלא התבלט כלל.

כמו"כ היה משתתף בסעודה שלישית הר"ר יהושע שניצר ז"ל אביו של ר' שרגא נ"י. וכן הר"ר אלימלך קורנברג ז"ל נכדו של הר"ר יצחק מאיר קורמן ז"ל, ת"ח עצום בעל שיעור קומה, מלא חיות ומקבל את כל אדם בסבר פנים יפות. פעם פגשתי את ר' אלימלך אצל הרה"ח ר' ישראל בער אודסר זצ"ל בתקופה שהיה גר בב"ב באיזור השטיבל, לשאלתי מדוע הוא בא לר' ישראל בער, נענה כי בא לראות יהודי שלמרות שסובל כל כך הרבה - זה היה בשנותיו האחרונות - הינו מלא שמחה וחיות תמיד.

כך גם בהילולת רבינו הק' ומוהרנ"ת זצ"ל היו מגיעים שני יהודים חשובים, שהיו בנים לחסידי ברסלב מפולין; הר' נתן זורלביץ ז"ל והר' נפתלי צרטנר ז"ל.

כאן המקום לציין מה ששמעתי מר' נתן ליברמנש שליט"א שבאומן לא היו עושים עסק מההילולא, ואף יש מכתב מר' נתן שנכתב ביום הילולת רביז"ל והוא לא מזכיר שום דבר על ההילולא. אך רלו"צ בנדר ז"ל הסכים לארגן סעודת הילולא, מכיון שראה שיש כאלו שבאים להשתתף עם אנ"ש רק בכינוסים כאלו.

כמובן אי אפשר לשכוח את הר"ר אלימלך קורמן ז"ל שנפטר לאחרונה, שהיה מבאי השטיבל הקבועים, ולפעמים היה מתווכח עם ר' מוטל ז"ל על פרטים כאלו ואחרים שהוא שמע מאביו ר' יצחק מאיר ז"ל באופן אחר... פעם לווייתי אותו בליל שבת וסיפר לי, שכידוע היו שנים שעשו את הקיבוץ בלובלין בהיכל הישיבה הקדושה "הכמי לובלין" ובשנה האחרונה לחיי ראש הישיבה המהר"ם שפירא זצ"ל התקיים הקיבוץ באולם חדר האוכל ולא בהיכל בית המדרש. ואמר לי שאביו ר' יצחק מאיר ז"ל סיפר לו כי לפני שנפטר מהר"ם שפירא זצ"ל ממש ברגעיו האחרונים שלח לקרוא לר' איצ'ה מאיר ז"ל לבקש ממנו סליחה על כך שלא היה הקיבוץ בהיכל הישיבה כמו בכל שנה...

בנותן טעם לספר, מה ששמעתי מיהודי שאיני זוכר את שמו, שעוד זכה להשתתף בקיבוץ בלובלין, והיה משתתף שנים רבות בקיבוץ

סיפור התקרבותי, מתחיל בעצם בכך שאבי מורי ר' יהודה צבי ויסבלום זצ"ל גילה את אורו של רביה"ק בדרך נפלאה ומיוחדת, וכך היה מעשה. אחד מבני דודי למד בישיבה מסויימת בבני ברק ובשבתות בהם לא היה בישיבה, היה מגיע לשהות אצלנו למשך כל יום השבת. והיות שהיה לו דוד חסיד גור בשם ר' אשר ירמ' רובינשטיין שליט"א שהיה מתפלל בכולל ברסלב והלהיב את לבו מאד על התפילה שם, היה מבקש מאבי זצ"ל שיבוא אף הוא להתפלל יחד אתו בכולל ברסלב. יצוין כי לסבא רבא שלי היה ספר ליקוטי הלכות מהמהדורה הראשונה כמו כן לסבא שלי, אבי אבא, היה ברשותו ליקוטי מוהר"ן שנכתב עליו "זה הספר הנחמד והמשיב נפש".

היות ואבי זצ"ל היה 'מבקש', התעורר לבו מאד לשמע התפילה בכולל ברסלב, והחל להתקרב לאורו של רביה"ק, עד שבראש השנה שנת תשמ"ג החליט להשתתף בקיבוץ בירושלים, ואני בהיותי צעיר לימים לקח אותי יחד אתו. בימים אלו לא היה הקיבוץ כפי שהוא נראה היום, מה גם שחסידי ברסלב בכלליות עוד לא היו כפי שהם כהיום בליעה"ר.

כך שהציבור הקטן הסב לאבי זצ"ל קורת רוח מרובה, כאשר לא נאבד בתוך הקהל הרב, והרגיש את עצמו כאחד מן החבורה. בערב ראש השנה נסעו אנ"ש בראשות הרה"ח רלו"צ בנדר ז"ל, כנהוג אז, להשתתף על קברי האבות בחברון, ואכן הימים הנוראים של שנים אלו עדיין חקוקים בזכרוני באופן מיוחד.

באחד הימים אחר ראש השנה, ניגש אלי ר' דוד קרליבך הי"ו והציע את עצמו ללמוד אתי, נעניתי בחיוב והחל ללמוד אתי בספה"ק "שיחות הר"ן" כשהוא שוזר בדבריו דברים אודות מהותה של חסידות ברסלב, ככל שהספיק הזמן הקצר שהיה לרשותנו.

כאמור, הייתי אז בחור צעיר בן ארבע עשרה וחצי, והשית"ת גלגל את הדברים שלמדתי בחברותא עם בחור שאביו היה מתפלל בכולל, כך שהיה יותר מעורה בנעשה שמה ומתוך כך החילותי להשתתף בשיעורים שמסר הרה"ח ר' נתן ליברמנש שליט"א, בהם היה מסביר בטוב טעם מהי חסידות בכלליות, כאשר הוא מצטט כדרכו את הגמ' במסכת שבת שחסידי הוא זה שמוותר משלו, ובפרטיות מהי חסידות ברסלב, כשהוא מציב לנו יסודות איתנים בתורת רביה"ק ובקיום עצותיו.

במשך שנות לימודי בישיבה קטנה 'סלבודקא', שהייתה סמוכה לביה"כ ברסלב ברח' מימון, הייתי מדי פעם קופץ לשם בשעות הצהריים ללימוד ספרי רבינו, כמו כן הייתי הולך שם בשבתות להשתתף בסעודה שלישית ואף זכיתי לשמוע את הרה"ח ר' מוטל יגלניק ז"ל. כך גם כשהייתי בא מפעם בפעם למנחה-מערב הייתי מצטרף ללימוד בחברותא של ר' מוטל יגלניק ז"ל עם ר' יחיאל משה נימן אביו של ר' צבי הי"ו, שלמדו ליקוטי הלכות במתיקות ונעימות מיוחדת. לפעמים היה לומד ר' מוטל ז"ל גם עם ר' ישראל דוד פוקסברומר ז"ל.

בירושלים, שהיה עד למחזה נפלא שהתרחש עם החסיד ר' אהרן ליב ציגלמן ז"ל, והוא: שלפני התקיעות נתן דפיקה על הבימה ואמר "מנהג ישראל בר"ח לפני התפילה לדפוק על הבימה להזכיר שיאמרו יעלה ויבוא, ולמה עושים כך כי זה מנהג ישראל, ובכן מנהגינו לומר תיקון הכללי!" וכל הקהל החלו לומר יחד את עשרת המזמורים, כאשר ראיתי במו עיני, מספר היהודי, כי גם מהר"ם שפירא הצטרף עמם ואמר את התיקון הכללי.

בר"ח ניסן תשמ"ג עליתי לירושלים, והר"ר יעקב יצחק זילבר נ"י העלה אותי להרה"ח ר' שמואל שפירא ז"ל שהיה בשנותיו האחרונים וכמעט לא היה יכול לדבר ואפילו מה שאמר בקושי היה אפשר להבין אותו, ובכל זאת התאמץ לומר לי כמה דברי חיזוק קצרים, אך המשפט היחיד שנצרב בזכרוני הוא: "כשזוכים להתגבר על המניעות - נהיה ממניעות נעימות".

באותו זמן עליתי גם להרה"ח ר' לוי"צ בנדר זצ"ל ודיברתי איתו קצת. כשנה לאחר מכן בכ"ח בניסן שנת תדש"ם, הופיע רלוי"צ ז"ל לתפילת הנץ בכולל ברסלב ואחרי התפילה עשה סעודת הודיה על כך שבעבר"ח ניסן בעת שנסע למירון עם אנ"ש, התהפך רכבם ובחסידי שמים יצאו בלי פגע. ואמר שאז זכה למה שכתוב בתורה קי"ב שהמשכיל המבין יתפלל כל ימיו שיזכה לומר דיבור אחד באמת, כי כאשר יש לאדם עת צרה הוא מתפלל על כך באמת כי הוא מרגיש שאי אפשר לו מבלעדי עזרתו יתברך.

דבריו הנפלאים עוררו את לבי מאד, ובאשר נכספתי לשמוע עוד מדברות קדשו ביותר תדירות, גמלה בליבי החלטה שאני גולה למקום תורה בעיה"ק ירושלים, כך יהיה לי יותר הזדמנויות לשמוע את רלוי"צ. ואכן, ברוב סייעתא דשמיא, בחודש אייר תדש"ם עזבתי את הישיבה קטנה באמצע שיעור ג' ועליתי ללמוד בישיבת טשעבין בירושלים.

במבט לאחור אינני מבין איזה אומץ היה לי ללכת נגד טבע העולם לעזוב ישיבה קטנה לפני שגמרתי שלוש שנים, וכמדומני שלמדתי זאת מבן דודי הנ"ל שעשה גם משהו כעין זה...

בשנה ההיא, היתה בישיבת טשעבין קבוצה של בחורים חסידי ברסלב, והיינו יושבים יחד בארוחת הערב ומדברים ומתחזקים.

בשבתות הייתי מתפלל תפילת שחרית כותיקין בביהמ"ד הגדול במא"ש, כדי שאוכל לשמוע את לימוד הסיפ"מ אחר התפילה מפי רלוי"צ זצ"ל. בכמה שבתות, כשנבצר מהמתרגם הקבוע הר"ר משה בינשטוק הי"ו להגיע לשיעור, שימשתי אני כמתרגם בשביל ציבור בעלי התשובה.

(כאשר רלוי"צ היה מדי פעם אומר לנו: "לערנט זאך אויס צו רעדן אידיש - תלמודו לדבר אידיש" - "תרי קלי לא משתמע"...) .

בגמר השיעור הייתי הרבה פעמים חוזר עם אחד המשתתפים על הדיבורים שהשמיע רלוי"צ ובמוצ"ש הייתי רושם את עיקרי הדברים למען יעמדו למשמרת.

בסעודה שלישית הלכתי פעמים רבות לביהכ"ס "פאר הנחל" שהיה סמוך לישיבה, שם זכיתי לשמוע מדי פעם את הרה"ח ר' יעקב דוב זצ"ל ואת הר"ר מרדכי טורץ ז"ל ועוד.

עוד זכור אזכור את ר' יהושע בן ציון קנייבסקי ז"ל שישב בפניה השמאלית בביהמ"ד והתפלל בשברון לב ובהתעוררות עצומה. פעם אף זכיתי שהראה לי הכיפה והגביע של רבינו.

מטבעי אני מתעניין רבות בחלקים הנוסטלגיים של חסידי ברסלב, והייתי הולך לספריית שוקן על מנת לראות את מכתבי מוהרנ"ת שהופיעו בסוף עלים לתרופה במהדורה הישנה, ופעם הראו לי את המכתב המקורי שרביז"ל כתב לאחיו ר' יחיאל ז"ל והתרגשתי מאוד להחזיק בידי מכתב בכת"ק של רביז"ל.

מדי פעם אף הייתי שואל את ר' לוי"צ ז"ל שאלות ובידורים על חסידות ברסלב והיה עונה לי בסבר פנים יפות, זולת פעם אחת שבאתי אליו בשעות הבוקר כשעדיין לא אכל ארוחת בוקר ואשתו חיכתה לו שיאכל, ולא הסכים לדבר עמי כמעט כיון שלא רצה לצער את אשתו.

תקופה מסוימת ניסה ר' נחמן גלינסקי ז"ל לשכנע את אבי ז"ל שאלמד בישיבת ברסלב בב"ב ואבי ז"ל אמר לו "נישט כאפן הייסע לאקשן" (לא לחטוף אטריות חמות, ביטוי עתיק באידיש האומר, שאין צריכים לחטוף דברים טובים, רק לתת לזמן לעשות את שלו...). ואכן בשלב מסוים החלטתי בעצמי שאני רוצה ללמוד שם כדי שאוכל לקיים את העצות וללמוד את הספרים בלי מניעות. שכן באותן שנים, עדיין היה קצת בושה להיקרא ברסלב'ר. עברתי ללמוד בישיבה בב"ב למשך כשנה.

יצוין שלמרות שאבי ז"ל לא החזיק את עצמו כחסיד ברסלב, בכל זאת לא מנע ממני אף פעם ללכת לחבורות של ברסלב או לכינוסים וכו', כי ראה שזה רק מביא תועלת וחיזוק בעבודת השם. כמו"כ דמותו של אבי ז"ל זכורה לכל מי שלמד בישיבה מאמירת האקדמות' בחג השבועות, או מהמגילת אסתר' שקרא במשך שנים רבות בישיבה. יהא זכרו ברוך. ויה"ר שנזכה להתקרב לאורו של רביה"ק ביתר שאת ולקיים את כל אשר יצוה בתמימות ובפשיטות.

"הספר שלי"

<< המשך מעמ' 7

[השניה] הפנימית ביותר שהוא להתבטל ולכסוף לה' יתברך זה נמצא ברשות כל אחד, כי כל אחד זוכה לקיים מצות תפילין וללמוד תורה, לכן צריך בשעת הנחת תפילין ובשעת לימוד התורה להתלהב בכיסופין לה' יתברך בעצמו [באמצעות כלי המצוה], ועי"ז יזכה גם הוא לילך מדרגא לדרגא, והגם שיעמוד הרבה זמן באותו מדרגה ולא רק שהוא עומד במדרגה אחת אלא הוא נופל בכל עת, מ"מ ע"י ריבוי הכיסופין והנשמע יזכה שהמעשים שהוא כן זוכה לעשות יהיה באור אחר, מעשים טובים עם בושת פנים וענווה כי הנשמע שלו מקושר לנשמע העליון של הצדיק ובוזה נשמע קול השמחה והתקווה של מוהרנ"ת "בְּנִי! הַנְּשַׁמֵּעַ קוֹצֵאת, אֲבָל בְּאֲזִינוּ שְׁמַעְנוּ זאת מִפִּי הַקְּדוֹשׁ בְּעֶצְמוֹ, מִפִּי זֶה שְׁזָכָה לְתוֹרַת ה' וּלְתַפִּילַת ה' מִמֶּשׁ, וְלֹא הָיָה לוֹ מִמִּי לְהִתְבַּיֵּשׁ כִּלְל וְכוּ' עַל כֵּן עָדוֹן תְּקוּנָתוֹ חֲזָקָה לְזָכוֹת לְשִׁמְחַת עוֹלָם עַל רֵאשִׁים לְנֶצַח מֵאַחַר שְׁזָכְנוּ לְתוֹרוֹת וּתְפִילוֹת כְּאֵלֶּה (על"ת קיח)".

בעצמך תעשה למען שמך ותרחם עלינו למענך לבד' ששם לא יתעורר קול הברה הרוצה הב ה' כי רוצה את ה' יתברך בעצמו [ולא את כבודו וסיפוקו], לכן צריך לקבל ב' החותמות חותם הפנימי הנשמע וחותם החיצון הנעשה [ובזה מבואר יפה לכלל הידוע ומרומז בכלל י"ח, שהגם משה משיח נתעלה מאוד בהשגתו, אין זה מבטל את השגת והמשכת התורה של שאר רועים.

לעובדא ולמעשה

נשוב להקדמה שהקדמנו שלכאורה אברך שעובר עליו במשך היום ולא מספיק מה שהוא רוצה מה לו וללכת מדרגא לדרגא, הרי בקושי מספיק את השיעורים הקבועים, אלא זה החיזוק הנפלא היוצא מתורה כ"ב שאפי' שקשה לכסוף וללכת למדרגה הבאה [הראשונה] שהוא להוסיף ריבוי עשיות ומעשים טובים, אבל הליכה מדרגא לדרגא

לאסוקי שמעתתא

ליבון דברי רביה"ק ותלמידיו

שאלה: מספרים על אנ"ש מהדורות הקודמים שהיתה להם הרגשה נפלאה בכל עת שדיברו מהרבי, האם גם אנו יכולים לזכות להרגשה בגדולת הצדיק?

שכן כל עצה מרבינו הוא נפלא אך נערם על זה מניעות עצומות, אפילו העצה הפשוטה של תיקון הכללי, שזה רק עשרה פרקי תהלים, יש על זה הסתרה גדולה, וכמה צריכים להתאמץ לומר זאת, במיוחד אצל אלו שאין מקורבים לאורו של רביה"ק. וכן בעצם ההתבודדות על אף שהיא מעלה עליונה וגדולה מן הכל, יש על זה הסתרה גדולה.

סיכומו של דבר: כדי לקבל הרגשה בצדיק ולאהוב אותו, אין דרך קלה להגיע לזה, רק צריכים להתאמץ בהתבודדות וההתקשרות לרביה"ק. שכן כאשר מתאמצים לקיים זאת, זה מגדיל את ההרגשה בצדיק ואת האהבה אליו.

ועיקר העבודה הוא להתגבר על המניעות, שמתגברים במיוחד על דבר זה של התקרבות להתקרב לצדיק. ואפילו מי שכבר נקרא 'ברסלב'ר חסיד' מתחדשות עליו המניעות מדי יום, בבחינת בזיונות ושפיכת דמים, המבואר בליקו"מ תורה ו', וכמו שמבאר בפרפראות לחכמה כי אלו הבזיונות הם גם בינו לבין עצמו, ולאו דוקא כשמבזים אותו. בפרט אלו שזוכים להתקרב, שידוע מה שעובר עליהם וכל המניעות וכו', הכל כדי להגביר את החשק, כדי להתקרב לצדיק ולהגביר האהבה.

ובכל זאת, יש לדעת, כי הרגשת "אהבה" אינו כי אם מתנה לאדם לאחר שמתאמץ וזוכה לקיים את המצווה עליו. כמבואר בספרים. וזה שלפעמים זוכה ברסלב'ר חסיד, שיתנוצץ בתוכו רגשי האהבה, וזה מתנה מאת ה'.

וענין זה קשה להסביר במפורש, כמובן למשכיל. זכורני בתחילת התקרבותי, ההרגשות שהיו לי אז... אי אפשר לבטא זאת בפה. אין זה כי אם מתנה.

כמבואר בתורה ל"ג כי אהבה של אב לבן גדולה יותר מכל אהבה שבעולם. וכן הוא הקשר של כל חסיד לרבינו הקדוש, זהו קשר אמיץ שאי אפשר לבארו. וכן מובא בתורה כ"א, כי זהו ענין סגולי שהקב"ה רוצה בנו, כמו מגנט, שאין בזה הבנה.

אולם, סגולה זו, עד שזוכים לה, צריכים הרבה לעמול, וכל אחד עובר עליו מה שעובר ומכך נעשים 'כלים' נפלאים לקבל הארה זו.

ראיתי מאחד מזקני אנ"ש בדור הקודם, דבר אמת, כי כל מה שאמר רבינו הקדוש למוהרנ"ת בתחילת התקרבותו, כפי שהוא מביא בעצמו בספריו, הכל שייך לכל אחד ואחד שבא להתקרב לאורו של רבינו הקדוש, כי כולנו תלויים בתלמיד הגדול ר' נתן, התלמיד האמתי, בחינת הרב והתלמיד.

תשובת הרה"ח ר' יעקב שלמה מוזסון:

ההתקשרות לרביה"ק היא כל אחד כפום מה דמשער בליביה. כמו שכמבואר בלקו"מ תורה ט"ו, כי היסוד של התקשרות הוא לציית ולקיים עצותיו, בעקשנות, בנחישות ובעקביות. ושם בתורה מבואר, כי כדי לזכות לאור הגנוז יש לשפוט את עצמו בכל דבר, ולבחון מה ה' רוצה מאתנו.

והנה ר' נתן, בספר "ליקוטי עצות", שזהו מהספרים הראשונים שהוציא אחרי הסתלקות רבינו, שכן מיסוד ההתקשרות הוא לקיים העצות כאמור ולכן ליקט מוהרנ"ת אוצר נפלא של כל העצות מספה"ק ליקוטי מוהר"ן, כמעט שאינו מוסיף מדיליה, כי אם העתק עצות מעשיות מה שנוגע לכל אחד.

כי זאת יש לדעת, שכל מילה ותיבה שאמרה רבינו נוגעת לכל אחד, והקפיד מאד על אלו שאמרו כי הדיבורים שלו גבוהים מדי, על אף שבאמת יש בהם דברים נשגבים ודברי קבלה, בכל זאת אמר רבינו כי כל תיבה וכל אות שייך לכל יהודי. וברוח זו ייסד מוהרנ"ת את ספרו הגדול "ליקוטי הלכות" שכל הלכה מיוסדת על תורה של רביה"ק, ובאשר אחז בשו"ע בהלכות מסויימות, וגם היה בפרוס חג ומועד פלוני, קישר הכל יחדיו ברוב גדולתו, לקחת ממנו עצות לעבודת ה', כי כך שמע מרבינו שכל תיבה נוגעת לכל נשמות ישראל ויש לקשרם לאותו יום ולאותו זמן וכדומה.

ובכל זאת, בעת שמעתיק העצה שהתחלנו בה, 'לזכות לאור הגנוז' חרג ממנהגו והוסיף תיבה אחת, כדי לקרב עצה זו להבנת כל אחד, והיא, כאשר רבינו אומר לעלות את המשפט לשורשו, כותב מוהרנ"ת שהיא התבודדות, כי בזה שהוא שופט את עצמו בהתבודדות, שמתבונן היכן הוא בעולם, ומה יהיה אתו וכו', זה הצעקה מעלה את כל הירידות, ובזה זוכה לאור הגנוז. עוד מוסיף מוהרנ"ת כי האור הגנוז הוא רבינו הקדוש בעצמו (ראה באריכות בספר 'טובות זכרונות' על תורה זו, וכן בספר 'ביאור הליקוטים' בהקדמה) [וראה באבני"ה ברזל אות מז, כי פעם אחת אמר מוהרנ"ת פירוש על תורה זה: מי שרוצה לטעום אור רביה"ק שהוא אור הגנוז, ירבה בהתבודדות].

הרי לנו כי ע"י התבודדות זוכים לאור הגנוז שזהו כאמור הצדיק.

כדבר הזה מבואר גם בתורה ל"ג שיש צדיק גנוז, וכשרוצים אהבה היינו הרגשה והתקשרות לזה הצדיק, זוכים לכך ע"י שמעמיד המשפט, היינו ע"י שהאדם מתיישב בשעה הקדושה של התבודדות, אשר כידוע צריכים להחזיק את עצמו במסירות נפש לקיים זאת מדי יום ביומו.

וצריכים לצעוק הרבה על כך בשדות בהתבודדות להתפלל ולבקש עוד ועוד, עד שנזכה בעז"ה.

תשובת הר"ר מרדכי ברנא הורביץ:

כדי לקבל הרגשה בצדיק, יש להרבות וללמוד את ספריו הקדושים, כמה שילמד יותר יזכה להרגיש יותר.

על דרך מה שרבינו אומר בתורה ע"א ח"ב: "אשרי הזוכה להרגיש נעימות התורה כי יש נעימות בתורה, וזהו העיקר לזכות להרגיש הנעימות שיש בהתורה". וכדי לזכות להרגיש זה בודאי רק ע"י התמדת הלימוד.

כמובן שעל הכל צריכים תפילה, להתפלל על כך, וכמו שרבינו לימד אותנו, להתפלל וללמוד ולהתפלל, עד שיזכה.

ואל יאמר האדם אני לומד כ"כ הרבה ואני לא מרגיש, שכן כבר אמר חז"ל "יגעת ולא מצאת אל תאמין", כי כאשר לומדים כראוי, עם הזמן יזכה לכך.

הרי אנו רואים אפילו כאלו שבאים ממחוזות רחוקים, שמרגישים חיות נפלאה בתורה, כי כשהאדם עושה את לימוד תורתו כעיקר גמור, הוא זוכה להרגיש מתיקות וחיות.

אין דרך אחרת. מי שרוצה להרגיש חיות ברביה"ק צריך ללמוד הרבה ליקו"מ וליקו"ה, וכל אחד לפי עבודתו ודרגתו, אולם כאשר האדם לומד על מנת לקיים בודאי יזכה לכך.

וכל אחד יכול להגיע לזה. כמו שאמרו כי חלק מייסורי הגיהנום בעולם הבא יהיה, כאשר האדם יעמוד נוכח שערי הגן עדן ויראה כי במיעוט עבודה היה יכול לזכות להיכנס לכל היכלי התענוגות ורק בשביל שהזניח אותם הוא מפסיד כעת טובה הרבה...

לכל אחד יש בחירה, והבחירה היא עצומה עד שאפילו גוי יכול לבחור ולזכות להיות יהודי כשר. ואלף פעמים ככה שהאדם יכול לבחור בעצמו ללמוד ולהיכנס להיכלו של רביה"ק. ובודאי יזכה.

אשרי הזוכה להרגיש כך.

כמו שאמר רבינו "הננו מכירים אולם עדיין לא מכירים" וכו', כי זהו בחינת התקשרות הנשמות, וכן הוא אצל כל מקורב, שרביה"ק קורא הדורות מראש, וצופה ומביט על כל אחד ואחד עד שיבוא אליו.

*

כמו כן אפשר לזכות להרגשת אהבה בצדיק, ע"י הלימוד בספריו הקדושים, כמבואר ב"ספרי", כי ע"י לימוד התורה זוכים לאהבת ה'. וכן הוא בענייניו של רבינו, כי לאהבת הצדיק מגיעים ע"י לימוד ספריו הקדושים.

עוד מבואר בספרי, כי מתוך שמתבונן בתורה רואה גדולת מי שאמר והיה העולם. וכן אפשר לומר כי את גדולת רבינו, מגלים ע"י הלימוד בספריו, כאשר ידענו כי זוהי בחינת ראיית פני הצדיק, כידוע מהרב מטשעהרין, וכן מבואר בליקוטי מוהר"ן, כי הלימוד בספרו הוא כמו לשמוע מהצדיק בעצמו.

ונסיים בווארט הידוע מהקאצק'ר שפירש: "על לבבך", שתחזיק את הדברים על לבבך, וכשיזדמן הרגע הנכון יפתח הלב וייכנס הכל. כי הוא בענייניו של רביה"ק, הן אמנם אנו מאמינים שדברי רביה"ק בוקעים גידי קשיות לבנו, אך בכל זאת בהגיע הרגע הנכון נזכה גם להרגשה של אהבה והתקשרות. כמבואר בליקוטי מוהר"ן, על הפסוק ואתחנן אל ה' בעת ההיא, שיש עת מיוחד שהתפילות מתעלן.

כמו"כ בלימוד תורת רביה"ק, האהבה והרגשה אינו כי אם מתנה, שאין מרגישים תמיד, אולם אעפ"כ מתחזקים כל יום מחדש, ללמוד ולהתקרב לרבינו. כמו שכותב מוהרנ"ת כי רבינו עשה עסק גדול מכל מקורב חדש. וכל אחד מאיתנו יכול להיות מקורב חדש בכל יום. כי ההשתוקקות והכיסופים מביאים אהבה לצדיק.

וזהו מה שאמר רביה"ק "העולם ראוי שיתמהו על האהבה שבין אנשי", כי זה מה שמביא אהבה לצדיק, כמו שאמר הרב מטשעהרין שרואים את אור הצדיק על פני אנ"ש. הרי אין לנו כל גינוני החסידות שיש היום, אולם יש לנו מה שגילוי לנו גדולי התלמידים כי הכל נמצא אצל התלמידים עצמם, שכן הנצחיות מאיר על פני כל ברסלב'ר חסיד.

עשרה בטבת, הילולת מוהרנ"ת

בס"ד

מצוואת ר' נתן:

וקדם אור היום דבר הרבה כמעט כצואה, וכן אמר:
"צריכים אתם להחזיק אתכם ביחד
באהבה גדולה"
(מכתב ההסתלקות)

- השנה בעשרה בטבת -

נקבל על עצמינו להשתתף בחבורה שבועית בקביעות!
לקיים גם את החלק הראשון של צוואת מוהרנ"ת

ניצול מהגיהנום של פעמים...

שלש שנים, עד שהצליחה קרובת משפחתו כאמור, להעלותו אל ארץ הקודש.

אך אם אותה קרובת משפחה חשבה, כי יוסף שגדל על ברכי התורה והיראה, והיה נצר למשפחה חסידית שורשית, יישאר שם בקיבוץ החילוני בשביל עבודה ופת לחם הרי שהתבדתה מרות. יוסף שראה את המצב הרוחני בקיבוץ, נשא מיד את רגליו וברח לירושלים עיר הקודש.

בל נטעה לחשוב שעזב את הקיבוץ כיון שהעבודה שמה היתה קשה עליו או מחמת קשיים אחרים. לא ולא. יוסף היה מנוסה

בעבודת כפיים, כאשר עוד בעיירת מכורתו, בשנים ההם לפני המלחמה, שימש כעגלון כדי להיות לעזר לאמו בכלכלת הבית. הסיבה האחת והיחידה שהבחור היקר יוסף קפר עזב את הקיבוץ בו קיבל לחם לאכול, בגד ללבוש ובית לדור בו, היתה מחמת שנשמתו הטהורה צעקה לאמור: את אלוקים אני ירא ואותו אעבוד, והוא העדיף לחיות חיים יהודים פשוטים גם במחיר מסירות נפש. כאשר ידע כי שם בירושלים אין לו שום מכר וגואל, ואפילו לא מקום להניח את ראשו.

ימים ארוכים הסתובב מבית כנסת למשנהו, עד שאיווה לו ל'משכן קבע' ספסל ראוי לשמו באחד מבתי הכנסת בשכונת בית ישראל. תושבי השכונה ומתפללי ביהמ"ד, ביניהם אנשי ירושלים של מעלה בימים ההם; הר"ר משה בטלמן והר"ר אליעזר עקשטיין, ששמו על לבם מצבו של הבחור הגלמוד, התעטפו ברחמנות והחלו להיטיב עמו ולקרבו בהביאם אליו ארוחות חמות ומיטה מוצעת לישון וכדומה.

עם השנים, התחבב על חסידי ברסלב, וקבע לו את מקומו בבית מדרשנו במאה שערים, כאשר היה מרבה לישיב בשיעוריו של הרה"ח ר' לוי יצחק בנדר ומתחמם לאורו של רביה"ק.

דירתו היתה בחצר ביתו של הר"ר ישראל נחמן ברש"מ אנשין ז"ל, במעלה רח' סלנט, והיה לוקח מדי יום כמה מילדיו אל בית תלמודם.

תדיר ראוהו עוסק בפירוש ה"כלי יקר" על התורה, כשמרגליה בפומיה: "זה דבר יקר!".

ר' יוסף דב ב"ר ישראל משה קעפער נלב"ע בכ"ה שבט תשמ"ט, ונקבר במרומי הר הזיתים בחלקת חסידי ברסלב. לא השאיר אחריו זש"ק.

סוכות תש"ל בביהמ"ד הגדול מא"ש

ר' יוסף נראה מצד שמאל

קיבוץ עין חרוד.
שנת תש"ו.

שבור ורצוץ לאחר שניצל בחסדי שמים מציפורני החיה הנאצית ימ"ש וממגף הרוסי העריץ, הגיע יוסף קעפער שבור ורצוץ בגוף ובנפש אל חופי ארץ הקודש.

כל בני משפחתו עלו על המוקד על קדושת שמו יתברך בכבשני הנאצים, ורק אחת מקרובי משפחתו, ששרדה אכן בגופה אך לדאבונו לא בנשמתה, הפעילה מאמצים כבירים להשיג עבורו את האישורים הנדרשים וכך עלה יוסף לארץ הקודש והתקבל כאן כחבר בקיבוץ 'עין חרוד'.

יוסף קעפער נולד בעיירה פולטוסק עוד לפני מלחמת העולם הראשונה, לאביו ר' ישראל משה, מחסידי ברסלב בעיר, ובנערותו זכה גם להשתתף בקיבוץ הק' בלובלין יחד עם אביו.

עם פרוץ השואה הנוראה, התחבא יחד עם קבוצת נערים במרתף אחד הבתים בעיר, ובעת עריכת סלקציה פרצו הנאצים לתוככי המרתף ומצאוהו חבוי בפינתו רועד מפני הבאות. על אף שלא ידעו את זהותו היהודית, קבעו פה אחד כי אם הוא מתחבא סימן שיש לו סיבה טובה לכך...

אחד החיילים כבר כיון את רובהו להרגו בירייה, אולם רעהו אמר לו בנאורות הנאצית הידועה לשמצה: הן טיפות הדם ילכלכו את קירות הבית, וגם קול הירי יכול להבהיל אותם - - - ומאת ה' היתה זאת כי החיה הנאצית קיבלה את דבריו וכך ניתנו לו חייו לשלל.

ר' יוסף, שהיתה טבועה בו המידה היהודית של הכרת הטוב, ניגש לאותו חייל שבזכותו ניצל והודה לו מקרב לב. אקט לבבי זה, הצית את חמת זעמו של החייל, כאשר על כך לבד שיהודי מבוזה - כלשונם - יחשוב שניסה להציל את חייו רצה לכלות בו את זעמו ולהרגו על המקום, ורק בנס הצליח לברוח מהמקום, כאשר התגלגל ביערות עד שהגיע בדרך לא דרך אל מעבר לגבול הרוסי.

בהיותו שם, השלטונות הרוסיים הגלו אותו לסיביר על 'עוונות' שהוא יהודי בן לעם הנבחר, שם עסק בעבודת פרך למשך

מכתב שנשלח [אחר קיבוץ ר"ה תרל"ז] מאומאן לאנ"ש בצפת מאת החסיד רבי אייזיקל מבוקארעסט מאנ"ש יושבי צפת ומצורף אליו מכתב קצור מהחסיד הנודע המופלג ה"ה רבי מיכלי שטערנהארץ מטולטשין נכד מוהרנ"ת זיע"א

בעזה"י, יום ד' פרשת האזינו, בין כסא לעשור, פה קהילת קודש אומאן, שנת תרל"ז לפ"ק.

לויית חן ועטרת שלום, לארץ ולדירים, ועוז ופאר לאהובי ידיד נפשי היקר,

לו דומיה תהלה, כבוד שם תפארתו מו"ה נתן ב"ר צביהירש טראוויצער} נ"י. ולאהובי ידיד נפשי היקר כבוד שם תפארתו מו"ה? העניך ב"ר דוב[שו"ב] נ"י, ולאהובי חביבי מאז ומקדם הרבני מו"ה אליעזר[הוא רבי אברהם אליעזר (אויערבאך) ב"ר סנדר [הקטן] ב"ר צבי הירש טראוויצער} נ"י ויופיע.

-- הנה מהודענא למעלת כבודם, שאיתי ב"ה החיים והשלום.

ועתה אתעכב בכאן {אומאן} עד אחר יום הכיפורים הק', ועל חג הסוכות הק' אהיה אי"ה בק"ק טעפליק. ואחר ה'ימים טובים, אי"ה אשים לדרך פעמי לעיר בוקארעשט[שברומניה, בדרך חזרה לארץ ישראל].

-- ואפרש לפני מעלת כבודו צערי, כי ידיד נפשי מו"ה דוב נ"י לא רצה לכתוב אותי מן הפ"פ (=הפספורט), ולקח אחר על הפ"פ. ואני אצטרך ליסע בגניבה דרך הגרעניץ (=הגבול), ה' ירחם עלי.

ומהודענא למעלת כבודו כי אני שולח לו ע"י ידיד נפשי היקר כבוד

שם תפארתו מו"ה הרב ר' נתן [ב"ר לייבל ראובנ'ס] מטבריא נ"י לערך ז' ר"כ [=רובל כסף], ואלו השבע רו"כ שייך למעלת כבודו. והנני מבקש ממעלת כבודו לבל יעלה בלבו עלי, רק ידין אותי לכף זכות. ובוודאי אי"ה כאשר אבוא בשלום, מה שהשם ית' יזמין לי בעיר בוקארעשט אשלח לו תיכף ומיד השאר. יותר {אין?} לחדש, רק חיים ושלום, ואשרי כל חוסה בו !!!

דברי ידיד נפשו, המעתיר בעדו ובעד כל אנ"ש יצחק אייזיק מבוקארעשט

{אגרת נוספת בשולי המכתב}

גם אני שולח לידיד נפשי ששה רו"כ... (קרוע), עם ידיד נפשי מו"ה הרב ר'... (קרוע){נתן מטבריא נ"י?}. גם הנני דורש שלום ידידי המו' (=המופלא) מו"ה ר' צבי נ"י{טראוויצער}.

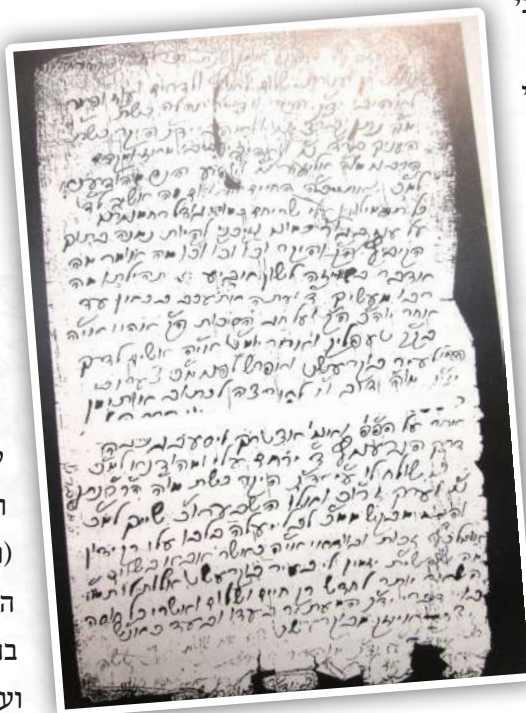
זה עשרה שבועות (תמוז תרל"ז), ששלחתי "כח הרשאה" לידידינו המ' (=המופלא) ר' נחמן {מריוואצק-צפת, ב"ר זלמן דער קליינער} (הקטן) תלמיד רביז"ל, למכור חלק בית שלנו, ולמסור המעות להנגיד ר' מרדכי זאב ליסיר ממחינו (=מטולטשין), ועד כה אין לי שום תשובה מזה. ושמעתי, אשר מעלת כבודו נסע מעיה"ק צפת לאיזה כפר לטובת רפואתו, בכך אבקשו, להיות בטובו להתעסק בזה לטובתינו, ולהוציא הדבר (לפועל), למכור (ולשלוח) המעות לפה טולטשין, כי המעות הזה הוא כבר נבנה (=הושקע) בהבית, ואנו בע"ח (=בעלי חוב) גדולים, ועיסקא (=הצמדה) עולה בכל יום.

וידע כבודו, אשר ידידינו ר' שמואל פיקסל (=מיקירי אנ"ש דטראוויצע שהתכונן לעלות אז לארץ ישראל, עלה בשנת תרל"ח והתיישב בצפת), רצונו לקנות החלק שלנו, כי אולי לא נמכר עדיין?!

הכ' (=הכותב), ידידו מבקש תפילתו וטובת טרחתו,

מיכל שטערנהארץ

{מטולטשין ב"ר יצחק בן מוהרנ"ת}

לקדושים אשר בארץ

חקר קברי צדיקים

מסע הקודש - ח"ד

נקודות קדושות בטבריה

אנו ממשיכים לעקוב אחר הנסיעה הנשגבה של רביה"ק לארץ ישראל. היינו כבר באיסטנבול, יפו וחיפה, כעת אנו ממשיכים לפי סדר המסע ומגיעים למקום חנייתו הבאה, הלא היא עיר הקודש טבריה, הגדושה ומלאה בקברי צדיקים מכל הדורות, החל מזמן הנביאים, דרך גדולי התנאים כרבי מאיר בעל הנס ואדירי האמוראים כרבי יוחנן ותלמידיו, ועד לזמן הראשונים כמלאכים כהרמב"ם ומשפחתו ורבותינו האחרונים כהשל"ה הקדוש ועוד ועוד.

בקרב החסידים נזכרת העיר ברטט ובסילודין כמקום מושבם של ראשוני החסידות, תלמידי הבעש"ט ותלמידיהם אחריהם, שעלו והתיישבו בקרבה, ובה מצאו את מנוחתם הטהורה. מהם בולטת דמותם של הרה"ק רבי מנחם מנדל מוויטעפסק ותלמידו הרה"ק רבי אברהם מקאליסק, ורבי נחמן מהורדנאק - זקיניו של רביז"ל, זכותם יגן עלינו, בתוך שאר גדולי החסידות מאותה תקופה ועד לדור האחרון.

גם עבור חסידי ברסלב מהווה העיר טבריה פינת יקרת, גם מפני שהייתו של רבינו בתוכה כשהוא מותיר בה רושם כפי שנתאר בהמשך מאמרנו, ומפני שגם בהמשך הדורות שכנו בתוכה גדולי חסידי ברסלב, ובראשם החסידים רבי נתן ב"ר יהודה ורבי ישראל קארדונער, ושניהם טמונים בקרבה עדי יקיצו וירננו שוכני עפר בב"א.

רבה של טבריה הג"ר משה קליערס זצ"ל אף חיבר ספר מיוחד על תולדות העיר וקדושתה ונקב בשם הספר "טבור הארץ" ע"פ דברי חז"ל שיושבת בטבורה של ארץ ישראל. בהקשר זה יציין כי רבינו אשתורי הפרחי בספרו כפתור ופרח מבאר ע"פ ידיעותיו בגבולות הארץ כי אכן העיר טבריה מצויה באמצעיתה של ארץ ישראל (כפירש"י טבורה - אמצעיתה).

קדושת קברותיה

מאז ומתמיד היתה טבריה חביבה על בני ישראל, ובפרט כמקום קבורה מועדף. יתכן משום שאיתא בדברי רבותינו שמשם תבוא הגאולה העתידה לבא במהרה בימינו. שכן עשר גלויות גלתה סנהדרין והאחרונה שבהם היא 'טבריא'. אמרו על זה בגמ' (ר"ה לא): "וטבריא עמוקה מכולן... אמר רבי יוחנן: ומשם עתידין ליגאל, שנאמר התנערי מעפר קומי שבי". הרמב"ם (פי"ד מהל' סנהדרין הי"ב) כותב על כך: "קבלה היא שבטבריא עתידין לחזור תחילה ומשם נעתקין למקדש".

דבר נורא כותב רבינו אשתורי הפרחי בספרו כפתור ופרח: "דעתידין מתי עיר הקודש טבריה, תבנה ותכונן, לקום בתחיית המתים, ארבעים שנה קודם כל העולם". יתכן שמפני כך היו רבים וטובים שחפצו להקבר דווקא בטבריה, כדי לזכות לקום בתחיית המתים ארבעים שנה קודם.

ואכן כבר בזמן התנא האלוקי רשב"י מצאנו כי העיר טבריה היתה גדושה בקברים, והגיעו הדברים לידי כך שהכהנים מנעו עצמם מלהכנס לעיר

שם העיר 'טבריא' במסורת חז"ל

זכתה העיר טבריה, שאף שמה התקדש בדברי חז"ל (מגילה ו.). אמנם בתחילה היה שמה 'רקת', על שם "שאפילו ריקנין שבה מלאין מצות כרמון", ולמה נקרא שמה טבריא - לר' ירמיה משום "שיושבת בטבורה של ארץ ישראל" ולרביא משום "שטובה ראייתה".

חידוש נפלא מצאנו בחת"ס שאכן זוהי גדלותה של טבריה יותר מכל שאר ערי א"י, שלמרות שטובה ראייתה בגנות ופרדסים (כפירוש התוס') מה שיכול לגרום לתושבים לילך אחרי תאוות לבם - אפילו הכי קדושתה הגינה עליהם שהיו מלאים מצות כרמון. אכן המהרש"א מפרש 'טובה ראייתה' שהכוונה שהיתה מבורכת בעיני העדה חכמי ישראל, מכיון שהיו יושבים שם סנהדרין בימי רבי.

הנצי"ב (בספרו מרומי שדה) מסביר איך הגיעו לטבריה 'ריקנים' ואיך 'נתמלאו מצוות כרימון'. לפי פירושו יתכן שטבריה היתה בבחינת "אמריקה" לעניי ארץ ישראל בימים ההם, שנסעו אליה כדי לאסוף צדקה... היות שעשירי ארץ ישראל היו נוסעים להנפש ולהרגע בעיר טבריה משום שטובה ראייתה ויש בה גם חמי טבריה: "היו נמצאים שם כמה ריקנים, שהלכו להתענג ולבלות ימיהם כדרך העשירים במקומות המרחצאות. אבל ממילא היו מלאים מצות שהוא צדקה וחסד, שבביל שהלכו לשם כמה חולים עניים ונצרכים לחסדי הריקנים העשירים שהלכו שמה להתענג, נתמלאו שמה הריקנין במצות כרמון. ולכן נתייחדה בזה העיר טבריא יותר משאר ערי ישראל".

תמונה ישנה של בית הרה"ק מוויטעבסק

תמונה עתיקה של בית המדרש באדיבות מוסדות חסד לאברהם קאליסק

פתח בית הרה"ק מקאליסק כיום

בנסיעה זו היתה עדיין בטבריה, מצבת ציון זקנו, אבי אביו רבי שמחה, הלא הוא הרה"ק רבי נחמן מהורידענקא זיע"א תלמידו ונאמן ביתו של הבעש"ט הקדוש, אשר רבינו הקדוש נקרא על שמו 'נחמן'.

בחלקת תלמידי הבעש"ט אשר בבית החיים העתיק בטבריה קיימת עד היום אבן המצבה המקורית עליה השתטח רבינו בעצמו, והיא קבועה במרכז המצבה החדשה והגדולה. יצויין גם כי המצבה החדשה שופצה ביחד עם מצבת הרה"ק ר' יעקב שמשון משפיטובקא זיע"א הטמון למרגלותיו, ועל שני צדיקים אלו נבנתה מצבה אחת גדולה ורחבה.

עקב החשש מקברי ישראל שנאבדו בה, עד שרשב"י "טיהר את עיר טבריה עשה אותה נקיה" וכמבואר בדברי חז"ל (שבת לד.) באיזה אופן שמיימי עשה זאת.

מזמן הנביאים, דרך התנאים והאמוראים, הראשונים והאחרונים, חצבו כאן את קברותיהם של גדולי הצדיקים, אשר חלקם אף הובאו מחו"ל. במסגרת מאמרנו זה איננו באים להרחיב אודותם, על חלקם כבר כתבנו בעבר, ועוד חזון למועד גלגות נסתרות ולשדד מערכות בכל הקשור לציונים הקדושים בטבריה. כאן נתעכב רק בנקודות המוזכרות בסיפור נסיעת רביה"ק.

בית הרה"ק רבי אברהם מקאליסק זיע"א

לפי המתואר בשבחי הר"ן שהה רבינו בתחילה בבית שאר בשרו (שמו אינו ידוע לנו), נכד זקיני הרה"ק ר' נחמן מהורידענקא זיע"א. ככל הנראה בימינו אין לנו אפשרות לברר היכן היה בית זה. חוקר החסידות י. אלפסי מספר (החסידות בכל דור ודור עמ' 154) כי מצא בבית החיים העתיק בטבריה מצבה צנועה על אבן בזלת ונאמר בה שזו מצבת "רבי בנימין נכד רבי נחמן מהורודנקא" ויתכן שבביתו התאכסן רבינו.

אולם לא ארכו לו הימים שם, רבים טענו שרבינו צריך בית גדול המרחיב את הדעת, לכן עבר להתאכסן בבית הרה"ק רבי צבי הארקער זיע"א. גם מקומו של בית זה לא ידוע במדויק, אולם לפי מה ששמעתי מאחד מתושבי טבריה היום, הבית היה סמוך לבית הרה"ק מוויטעבסק זיע"א, הידוע כיום כבית המדרש העתיק דחסידי קארלין, באיזור הפארק המכוסה כיום בדשא ירוק.

כאשר נודע להרה"ק רבי אברהם מקאליסק זיע"א כי רבינו נמצא בטבריה, הביע מיד את רצונו להפגש עימו, אולם נמנע מלצאת אל האכסניה של רבינו מפני שבדיוק היה זה ב"יום הקזה" אשר סכנה לצאת מהבית ביום זה, אי לכך טרח רבינו ויצא אל עבר ביתו של הצדיק מקאליסק "וקבלו בכבוד גדול מאד מאד ובאהבה יתרה ובחיבה גדולה מאד מאד".

בשונה מהבתים הנ"ל, הרי ביתו של הרה"ק מקאליסק כן נודע לנו לאחרונה, והוא נמצא כיום ברח' הקישון פינת רח' הבנים (סמוך לביהמ"ד קארלין הנ"ל) במבנה ששימש במשך השנים כבית הכנסת העתיק של "כולל רייסין" בטבריה, ובמשך שנים מסוימות שימש גם כבית מדרש של חסידי סלונים. עד לאחרונה היה המקום עוזב ומוזנח, ובשנת תשע"ה היתה עדנה למקום קדוש זה, לאחר שאנשי מעשה ובראשם מוהר"ר משה חיים שניידר הי"ו גאלו את המקום, החזירו עטרה ליושנה כאשר ייסדו בו בית מדרש ע"ש הרה"ק מקאליסק, ואף הושיבו ישיבה על קברו תחת השם "כולל גבוה להוראה 'חסד לאברהם' קאליסק" ובמקום פועל אף מכון 'חסד לאברהם' להוצאה לאור של ספרי חסידות. כאן, בבית קדוש וטהור זה, התאכסן רבינו בשבת קודש פר' נח תקנ"ט, "ובליל שבת כפף רבנו ז"ל את ראשו שיברך אותנו, וקפץ ארבע אמות ממנו לאחוריו ברעדה גדולה. ודבר בהתלהבות גדול ולא היה אפשר להבין מה שאמר. אך בסוף דבריו שמעו שאמר: 'איך אנו מתביישים בפני זרע הבעל-שם-טוב ז"ל!". בסעודת ליל שבת כיבד רבי אברהם את רבינו שיאמר תורה, אולם רבינו לא רצה בשום אופן, "ואמר הצדיק הנ"ל בעצמו תורה. וכן היה בסעודה שניה ושלישית. ואמירת התורה של הצדיק מו"ה אברהם הנ"ל היה בהתלהבות גדול ובצעקה גדולה ולא נשמע שום דבור. רק לבסוף סיים 'כך הוא עיקר עבודת הבורא יתברך'. ורבנו ז"ל, היה משבח ומפאר התורה שלו בלי ערך, כמעט שאין דוגמתו". מוהר"נ"ט מסיים את הדברים בשיחה ששמעו מרבינו בעצמו: "הלא ראית כמה צדיקים, אבל שלימות הוא רק אצל הצדיק הקדוש הנ"ל!"

ציון הרה"ק רבי נחמן מהורידענקא זיע"א

באחד הימים יצא רבינו הקדוש לנסיעה ארוכה כדי לפקוד את קברי הצדיקים בגליל (על חלקם נרחיב אי"ה במאמר הבא). התחנה הראשונה

מצבת ר' נחמן מהורדונקא כיום

המצבה המקורית של רבי נחמן מהורדונקא

מצבת ר' נתן בר יהודה ברגע הגילוי

חשיפת קבר רבי נתן בר יהודה

מדעסקינן בבית החיים העתיק בטבריה, ומאחר שכבר הזכרנו במבוא למאמר את אחד מגדולי תלמידי מוהרנ"ת ה"ה החסיד רבי נתן בר יהודה המכונה בחביבות "רבי נתן רבי לייבלע ראובנ"ס, בעל המכתבים הנלהבים ב"נתיב צדיק" ומחבר "קונטרס הצירופים". ברצוני לנצל הזדמנות זו ולספר כיצד זכיתי בס"ד לגלות את קברו הקדוש בשנת תשס"ט.

ר' נתן בר יהודה חי ופעל בסוף ימיו בעיה"ק טבריה ובה הסתלק לבית עולמו. עד לגילוי קברו היה ידוע רק שנת פטירתו (כי מכתבו האחרון הוא מחודש אדר תרמ"ד), וכן היה ידוע שהוא נטמן בבית החיים העתיק בטבריה. הרה"ח ר' נתן דוד שפירא ז"ל סיפר לי כי לפני למעלה מחמישים שנה הגיע למקום עם יבדלחט"א הרה"ח ר' נח שטרנפלד

בהזדמנות זו הננו לציין מה שבררנו בעבר אודות יומא דהילולא של רבי נחמן מהורדונקא, אשר כפי המובא ברוב המקורות ולאור המקובל בחצרות החסידות הוא הסתלק ביום ב' תמוז תקכ"ה [י"א תקכ"א, ראה שיחה"ר הוצאת תורת הנצח הערה ע"ו, וראה עוד להלן בהמשך]. ויש להעיר בדבר מסיפור הסתלקותו כפי שמתואר בספה"ק שבחי הבעש"ט:

בשבחי הבעש"ט (יט א) נכתב כך: [לאחר שמספר על פגישתו עם ר' לייב מוכיח בדרכו לארץ ישראל בשנת תקכ"ד] "ולשנה אחרת מת ר' נחמן ז"ל בחודש תמוז וכו' ושמעתי שמת ר' נחמן בשבת קודש, וישב ר' מנדלי [מפרמישלאן] אצלו בלילה וקידש על יין, ושתה כשיעור, וישב בבגדי שבת, והלך ר' מנדלי לאכול סעודת שבת, ובעת אכילת הלפת שלח אחריו ומצא אותו גוסס, ולמד זוהר בשעת יציאת נשמתו, ומת במנוחה ויצא למנוחה".

לפי זה נפטר ר' נחמן במנוחה של שבת קודש, (לאחר שכבר בליל שבת לאחר הקידוש, בעת אכילת הלפת כבר מצאו אותו גוסס. וזו פליאה בפני עצמה כיצד יתכן שהיה גוסס במשך כל השבת רח"ל). אך הדבר לא יתכן כלל, שכן משנת תקכ"ד (שנת עלייתו לארץ ישראל) ועד לשנת תקל"ב לא חל אף פעם ב' תמוז בשבת קודש! ובשנת תקל"ב הרי בוודאי כבר לא היה בין החיים, היות שנכדו, הלא הוא רבינו הקדוש, שנולד בר"ח ניסן תקל"ב (לכל המאוחר ואכמ"ל) כבר נקרא על שמו.

נוסף על כך, לפי מה שמעיד הרב יעקב שלום גפנר ז"ל בספרו 'אור הגליל' (עמ' ס"ב) היה כתוב בעבר על נוסח המצבה "פ"ה הרב כמוהר"ר נחמן זצ"ל בר"ח תמוז הורדונקא". (כיום כל החלק התחתון של המצבה מטושטש ולא קריא, והמילה 'הורדונקא' כתובה בדיו ע"י מישהו ולא חקוקה באבן). ולפי"ז נפטר בר"ח תמוז ולא בב' תמוז, ויתכן שבמשך השנים ראו רק את האות ב' והאותיות ר"ח נטשטשו עוד יותר.

והנה החוקר החסידי ר' יהושע מונדשיין ז"ל הדפיס בשנת תשמ"ב את הספה"ק שבחי הבעש"ט מתוך כתב יד קדום (עוד לפני הדפסת המהדורה הראשונה של השבחי בעש"ט) הנמצא בספריית האדמו"ר מחב"ד. ושם הגירסה המדוייקת בסיפור ההסתלקות היא כך: "ושמעתי שמת בליל שבת קודש וישב ר' מענדלי אצלו ועשה קידוש ושתה שיעור וישב בבגדי שבת והלך ר' מענדלי לאכול סעודת שבת וכשהיו אוכלים הלפת שלח אחריו ובא ומצא אותו גוסס ולמד זוהר בשעת יציאת נשמתו ומת במנוחה ונסע למנוחה" ולפי זה ברור שהוא הסתלק בסעודת ליל שב"ק, ולא במנוחה.

אם נרצה בכל זאת ליישב את הגירסא המקובלת שהוא נפטר בב' תמוז, נוכל לנסות לפלפל, שהיות שבשנת תקכ"ה חל יום ב' תמוז ביום שישי ערש"ק, אפשר לומר שהוא התפלל ערבית מבעוד יום, כמנהג הנהוג בכמה וכמה קהילות ישראל, ויתכן שהסתלקותו עוד היתה תוך כדי סעודת שבת (אכילת הלפת) שהיתה גם היא מבעוד יום, דהיינו בערש"ק ב' תמוז. אולם קצת קשה ליישב זאת עם הלשון "שמת בליל שבת קודש" שמשמע שזה היה בליל שבת ולא מבעוד יום.

ואילו ר"ש גפנר בספרו הנ"ל מציע דרך אחרת: היות ור' נחמן הגיע לארץ ישראל בסוף שנת תקכ"ד, הרי ש"לשנה אחרת" יתכן שהכוונה לשנת תקכ"ו, בה חל ב' תמוז ביום שני, ואילו שבת קודש הוא ל' סיון א' דר"ח תמוז, ובמוצאי שבת הוא א' תמוז, ב' דר"ח. ואם כן יתכן שהוא הסתלק בסעודת ליל שב"ק א' דר"ח תמוז, והקבורה היתה במוצאי שבת ב' דר"ח תמוז. ולפי"ז מיושבת נוסח המצבה הנ"ל "פ"ה הרב וכו' בר"ח תמוז", שדייקו לכתוב ר"ח ולא התאריך, כי הוא נפטר בא' דר"ח ונטמן בב' דר"ח. ולפי"ז היארציטי האמיתי הוא ל' סיון ולא ב' תמוז. אך כמובן שהכל בדרך אפשר.

האיזור בו ברח רבינו מטבריה ונתלה על החומה

נתן ב"ר יהודה שופץ כמה וכמה פעמים, לרבות שלט מפואר הנראה למרחקים, כדי שאנ"ש ימצאו את הקבר בקלות. על השלט מודפסים כמה לשונות מתוך מכתביו המעוררים.

נתיב ההימלטות של רבינו בחזמת טבריה

לסיום נציין נקודה נוספת בטבריה, והיא חומת העיר מעל הים, בה היה רבינו תלוי בין שמים לארץ בעת המלטותו במגפת הדבר שפרצה בסיום שהותו בעיר, וזה הלשון בשבחי הר"ן:

"השער של החומה היה סגור, והיה מִכְרַח לְבָרַח דְרָף הַמְעֵרָה עַד שֶׁבָּא אֶל הַחֹמָה אֲצֵל שַׁפַּת כְּנָרְתָּה. וְרָצָה לְעֵלּוֹת עַל הַחֹמָה וְלִירֵד מִשָּׁם כְּדֵי לְצַאֵת עַל־יַד־יְהוָה מִן הָעִיר. וְיִהְיֶה כְּאִשֶּׁר עָלָה עַל הַחֹמָה וְעָבַר וּבָא עַל צַד הַשָּׁנִי כְּלִפֵּי חוּץ, הַסֹּתְפָל וְהִנֵּה הַיָּם תַּחְתָּיו וְהוּא הָיָה תְּלוּי וְעוֹמֵד עַל יָדָיו וְעַל רַגְלָיו עַל הַחֹמָה לְמַעַלָּה וְתַחְתָּיו הָיָה הַיָּם, וְנָשָׂא לְבוֹ לְהֵשִׁים יַתְבַּרְרָה, וְהִצִּילוֹ בְּרַחֲמָיו וַיִּצָּא מִשָּׁם בְּשָׁלוֹם עַד שֶׁבָּא לְעִיר הַקְּדוּשָׁה צֶפֶת."

לגבי זיהוי המקום המדויק כתב ידידי ר' דוד דגן במאמרו הנפלא ב'אבקשה' (גליון 50 בין המצרים תשפ"א): לפי התיאור הנ"ל, הנס שארע לרבינו התרחש במקום שבו חומת העיר טבריה מגיעה עד לכינרת, ויש באזור מערה סמוך לחומה. תיאור זה הולם את אזור 'כיפות השל"ה', הנקראות על שם השל"ה הקדוש, שקבע מקום תפילתו כאן. במקום זה התפלל גם האר"י הקדוש. עד היום עומד המגדל בקצה המזרחי של החומה הטורקית שהייתה בנויה כבר בימי רבינו. ושמא על קירות מגדל זה נתלה רבינו הקדוש כשנשא את לבו לשמים וניצל בדרך נס? כיום האתר סגור ומסוגר, מוחזק בידי הכנסייה הנוצרית היוונית, ולא ניתן לפקוד את המקום.

במאמרנו הבא א"ה נעבור לעיר הקודש צפת, ונעסוק במקומות הקדושים בהם השתטח רבינו הקדוש במרחבי הגליל העליון.

שיחי', והם השקיעו שעות רבות של חיפושים אחרי הקבר, ביום קייצי חם ומעיק, תוך שהם סוחבים איתם בקבוקי מים לשתיה, אך חיפושיהם העלו חרס; הקבר לא נמצא. לפני כ-35 שנה כאשר בירחון "מבועי הנחל" נערך מאמר אודותיו, שוב ניסו לחפש את המצבה, גם כדי לתעד את יום פטירתו שלא נודע, אך גם הם לא הצליחו למצוא דבר.

ביום ראשון ט"ו סיון תשס"ט הגעתי לטבריה כדי להשתטח על המקומות הקדושים, ובמסגרת בירורי היחוס של משפחת הורביץ באתי למטרה נוספת, לחפש קבר עתיק של ר' שלום שכנא דוד-זקנו של חו"ז הרה"ח ר' שמואל הורביץ ז"ל. תוך כדי החיפושים בחלקה ההרוסה במעלה ההר כ-20 מטר דרומית מערבית לצינוני תלמידי הבעש"ט צדה עיני מצבה אחת קטנה שקועה מתחת לגל אבנים שחורות עליה חרוטות התיבות: "פ"נ החסיד מו"ר ר' נתן ב"ר יהודא מבראסליב כ"ו אדר ש' תרמ"ד".

בהתחלה לא קלטתי את גודל השעה, חשבתי להמשיך הלאה בדרכי, אך פתאום הכה ברק במחשבת, אולי זהו החסיד הידוע ר' נתן ב"ר יהודה מטבריה? הרי מכתביו הלוהטים באש קודש מלווים את אנשי שלומינו רבות בשנים! חזרתי איפה לאחורי הוצאתי מיד את המצלמה, תיעדתי את המצבה ואת סביבותיה, ולאחר תפילה קצרה המשכתי בחיפושים עד שבעז"ה מצאנו גם את המצבה שלשמה הגענו הנה. (יצויין כי בסמוך אליה מצאתי מצבה נוספת בשם "ר' יואל מברסלב", ואמנם במכתבים שונים נזכר שם זה, אך לפי תאריך הפטירה זה לא מתיישב עם השמות שבידינו ואכמ"ל).

רק באמצע הדרך חזור, כאשר יצרתי קשר עם ידידי הרה"ח ר' אברהם שמעון בורשטיין שליט"א, וסיפרתי לו כי מצאתי איזה מצבה בשם ר' נתן ב"ר יהודה, הוא ממש לא האמין למשמע אזניו, האם אמנם נמצא הקבר אותו מחפשים כל השנים? והכי חשוב מבחינתו, שמעתה אנו יודעים במדויק את יום פטירתו כ"ו אדר תרמ"ד!

מאז ועד היום הפך מקום קדוש זה לתלפיות, הציון הקדוש של ר'

”זהו החל לספר לי מנפלאות ברסלב – ואורו עיני...”

המסמך המרתק שלפנינו הוא עדות נדירה, שנרשמה מפיו של אחד ומיוחד מבין חסידי ברסלב, ה”ה הרה”ח ר’ שמואל מאיר אנשין ז”ל, על התקרבותו לברסלב, על עלייתו ארצה, ועל חסידות ברסלב בירושלים בעת הגיעו ארצה. העדות נרשמה ע”י שלמה זלמן רובשוב, שרשמה בתחילה בשנת תשי”ד כראשי פרקים, ושנים לאחר מכן הרחיבה לכדי מאמר שלם.

כהמשך למאמר זה, והיות ורש”מ מזכיר את ר’ ישראל קרדונר, ביקש שז”ר גם מהרה”ח ר’ ישראל בער אודסר ז”ל לרשום את זכרונותיו על רבו, ר’ ישראל קרדונר. זכרונותיו של ר”ב - כולל סיפור התקרבותו הוא - נדפסו בסוף הספר ”אבי הנחל”. לא נעתיק כאן את כל המאמר, אלא את החלקים הרלוונטים לנו ואליהם נוספו הערות והסברים. תודתנו להר”ר נתן אנשין על הערותיו המחכימות ולהר”ר דוד דגן על הוספתיו.

כתבי היד נמצאים בארכיון גנזים, בארכיון שניאור זלמן 62, ומתפרסמים כאן באדיבותם.

בכינור, ואני עוד בהיותי בזינקוב למדתי אצל כלי-זמר⁴ לחלל ב”פלייט”⁵ ומאוד אהבתי נגינה. התחלנו להתרועע זה עם זה. והוא החל לספר לי מנפלאות ברסלב ומגדולתו של ר’ נחמן נחל נובע מים חיים, זי”ע, ואורו עיני.

עמדתי אז לנסוע הביתה, לזינקוב. עיינתי בדבר והתחרטתי, והחלטתי לשים את פעמי לאומן, מקום קברו הקדוש של ר’ נחמן זי”ע. ישבתי באומן כשלושה חדשים⁶. ביקרתי את קברו של הרבי ולמדתי בבית המדרש של אומן עם עשרה בטלנים את ”ליקוטי מוהר”ן” והיינו רוקדים כל ערב. שם למדתי לדעת כיצד היה הרבי הקדוש חובב ומחבב את ענין הישיבה בארץ ישראל.

ואני עוד מילדותי אהבתי מאוד את ארץ ישראל, והתגעגעתי להגיע לארץ כל ימי חיי. אז היו מספרים כי הברון הירש רוצה להוציא יהודים מרוסיה ולהושיבם בארגנטינה⁷, ויש חו”צ⁸ המטיפים לעלות לארץ ישראל. סיפרו בבית, כי אבי השתתף אז בקניית מגרש בירושלים.

”כבן עשרים וחמש שנה הייתי כשנתאלמנתי. ואז רבו צרותי, קמתי ויצאתי לעיר הגדולה, לברדיצ’ב.

עד אז לא שמעתי על חסידי ברסלב - ולא כלום.

לא ידעתי כלל כי הרבי הקדוש ר’ נחמן זי”ע, היה פעם בחיים. אבל שם עזרני הקב”ה ושכרתי לי חדר בביתו של חסיד ברסלבי¹. הייתי רואה אותו לומד תורה בהתלהבות מיוחדת. פעם שאל אותי, חסידו של איזה רבי אני. נזהרתי מלהגיד לו, פן אעיר עלי חמתו של הרבי שלו, אמרתי בליבי: מוטב שאקדים ואשאל אותו: חסידו של איזה רבי הוא. אמר לי: ברסלבי אני. ואני עוד מעולם לא שמעתי על קיומו של רבי כזה. אמר לי: רואה אני שאלמן גלמוד אתה ומצטער הרבה, וחייב אדם לעשות משהו כדי להפיג את צערו. אייעץ לך להכנס לידידי, שהוא חכם גדול והוא מוחזק גדול להפיג צערם של בריות. לקחני והביאני אל ידידו. זה היה הנכד של הרבי הקדוש ר’ נחמן זי”ע². והוא, כמוכן, לא היה אדמו”ר כלל כי אם רואה חשבונות פשוט, סוכן ב”אגנסטבור”³.

באתי אליו במוצאי שבת קודש. והוא היה נוהג בכל מוצאי שבת לנגן

4. מנגנים.

5. חליל. הוא ידע לנגן גם על קלרינט, סקסופון וכינור.

6. במשך שלושת החודשים הוא למד את כל הליקוטי הלכות.

7. בסביבות שנת תרנ”א הקים הברון מוריס הירש את חברת יק”א, במטרה להוציא יהודים משטחי האימפריה הרוסית, שם סבלו מאנטישמיות חמורה, וליישבם ביבשת אמריקה, ובעיקר ב”מושבות הברון הירש” בארגנטינה. החברה המשיכה לפעול גם לאחר מותו של הירש בשנת תרנ”ז.

8. חובבי ציון.

1. ע”פ עדותו של ר’ יצחק אנשין, צעיר בניו של רש”מ, לר’ דוד דגן (”לדמותו של החסיד הנלהב ר’ ברוך ברדיטשובער” ירחון ברסלב גליון 7 עמ’ 23-24 וב”בצילו של הרבי”), הכוונה היא לרבי ברוך גלנט, המכונה ר’ ברוך בארדיטשווער (נפ’ תרפ”א), מתלמידי ראבר”ג, אביו של ר’ יוחנן גלנט.

2. הוא ר’ אייזיקל מברדיטשוב שהיה נכד רביה”ק הן מצד אביו והן מצד אמו וכונה ”המיוחס”. בן ר’ שמחה ברוך בן מרת שרה בת רביה”ק, ומצד אמו: מרת רבקה מרים בת מרת אדל בת רביה”ק.

3. תרגום מרוסית: סוכנות.

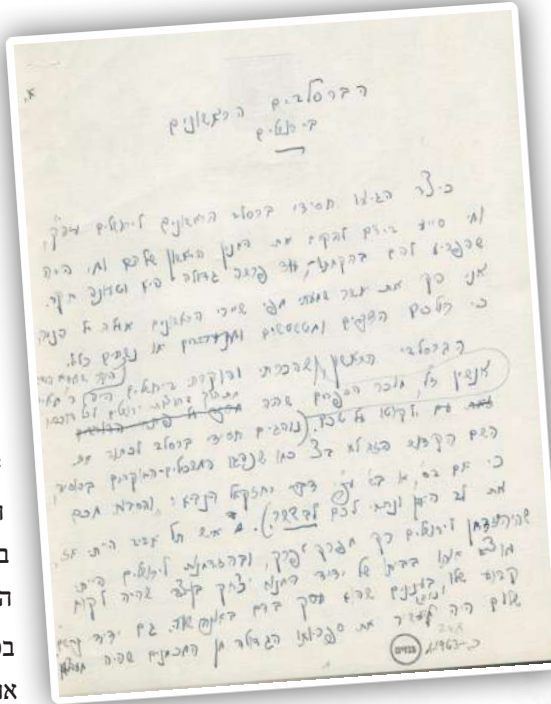
תלמידו של ר' נתן ומשמשו. כל שנה היה נוסע לאומן ולימות החורף היה שב לירושלים. הוא שכתב את "ביאור הליקוטים", והוא שהכניסנו לתוך סודות סודות "ליקוטי (ה)מוהר"ן¹⁷.

החלטתי לעלות לארץ הקודש. כסף לא היה לי, יצאתי מברדיצ'ב לטריאסט.⁹

עוד היה איתנו זקן אחד, רבי אהרן¹⁸, מזקני חסידי ברסלב. גם המלמד משה אפרים¹⁹, אף הוא מזקני החסידים, עלה אז לארץ. היה גם ר' אייזיק הכהן²⁰ ואף ר' נפתלי כהן²¹ שעלה מברדיצ'ב, אף הוא היה כבר חסיד ברסלבי לפני עלייתו. כולם היו עניים מרודים והבנים היו תומכים בהם. צעירים לא היו במנין מלבד שנינו, ר' ישראל קרדונר ואנכי.

השטיבל שלנו היה ברחוב "גמילות חסד"²² בעיר העתיקה, וזה היה השטיבל היחידי הברסלבי בירושלים. היה עוד שטיבל ברסלבי בצפת, ושם היה חי הסוחר העשיר הברסלבי, רבי נתן²³.

בכל שנה היו מתוספים עולים חדשים. אחרי כן הצטרפו גם מקומיים. לפעמים שולחים גם חסידי ברסלב מאמריקה משהו.

בבית לא ידע איש על עלייתי. ידעתי כי יתנגדו לכך ופחדתי מפני המחלוקת, וכך בבואי לארץ הודעתי להם מיד במכתב. ומרוב רוגז על מעשי זה החזירו לי ההורים את כל מכתבי אליהם, ללא כל תשובה. כעבור שנים כתב לי אבא ז"ל כי אמא ציערה אותו מאוד, כי חשדה בו שהוא ידע על מזימתי זו והעלים אותה ממנה¹⁰. הורי וכל משפחתם היגרו אח"כ לאמריקה ונפטרו שמה.

בספינה היו אתי רק אנשים זקנים. וכולם התפלאו שאני, צעיר לימים, נוסע לארץ ישראל. כתשעה חודשים ארכה נסיעתי¹¹.

בירושלים מצאתי בבואי מנין של חסידי ברסלב¹², שמיסדו היה ר' ישראל

הלפרין המכונה קארדונר¹³. וגם הוא לא נולד ברסלבי, כי אם

א געווארענער. כעבור חצי שנה התחתן¹⁴ ויצא לצפת ואני נשארתי לנהל במקומו את המנין בירושלים.

היו אז במניינינו זקנים אחדים: היה ר' נחמן¹⁵, שעוד הכיר אישית את ר' נתן. איש כפר היה ולמדן מופלג. ר' נתן עצמו התאכסן פעם אצלו בהיותו בטטיוב; היה גם ר' אברהם בנו של ר' נחמן טורטשינער¹⁶,

9. נמל טריאסט שבצפון מזרח איטליה (על גבול סלובניה דהיום), היה אז אחד הנמלים החשובים ביותר באירופה.

10. כך אכן היה, הוא העלים את הנסיעה מאמו, אך אביו ר' אפרים זלמן כן ידע זאת ואף ליווה אותו עד תחנת הרכבת בברדיטשוב, שם נפרד ממנו בדרכו לארץ ישראל.

11. בפנקס, שנרשם כאמור בשנת תשי"ד, נוסף: "עכשיו מלאו יובל שנים לנסיעתי". משם אנו למדים שהשיחה נרשמה מפיו בשנת תשי"ד. אך יתכן מאוד שאין כוונתו ל-50 שנה בדיוק, אלא פחות או יותר.

12. בתחילת ספר "השתפכות הנפש" שהדפיס רבי ישראל קרדונר באותה שנה (תרס"ד) הוא כותב: "וכעת עזרני השם יתברך שזכיתי לקבוע דירתי בפה עיה"ק תובב"א ולייסד גם כן בית-המדרש הנקרא על שמו הקדוש להתפלל וללמוד... וזכיתי גם כן להדפיס הספר הקדוש הזה מעט הכמות ורב האיכות."

13. בפנקס נוסף: "כי גליצאי היה". קארדון פירושו 'מעבר לגבול' כך כינו באוקראינה את תושבי גליציה הסמוכה.

14. תולדות שמואל (עמ' ק"ד) "יום א' י"ט אב תרס"ה] היה הנישואין של ידידנו ר' ישראל קארדאנער"

15. לא ידועה זהותו.

16. צ"ל: טולטשינער. ה"ה רבי אברהם ב"ר נחמן הלוי חזן.

מראשיתנו התחלנו לטפל בהפצת מעיינות מוהר"ן. קיבלתי קצת סיוע מחסידי ברסלב באמריקה ופרסמתי את ההגדה "אור זורח". הדפסתי וחזרתי והדפסתי אותה שלש פעמים. אח"כ הדפיסוה אחרים. ור' ישראל קרדונר הדפיס את ליקוטי מעשיות²⁴. ומאז - כל חסיד טוב מזדרז לקיים את "יפוצו מעיינותיו חוצה".

17. על שער הגדת 'אור זורח' שהו"ל רש"מ הוא כותב:

"והיה השתדלותי זה לזכרון קדוש לשם עולם למורי ורבי המובהק במילי חסידותא וארי שבחבורה, מופלג בתורה ויראה, עניו ושפל ברך, הר' אברהם ב"ר נחמן חזן ז"ל מטולטשין. הוא אשר גילה לנו את העיון והעמקות והפלפול שבספרי רבינו הק' זצוק"ל"

18. בתולדות שמואל (עמ' פה) מוזכר אחד מחסידי ברסלב בשם ר' אהרן, ללא ציון שם משפחתו

19. לא ידועה זהותו.

20. מוזכר בתולדות שמואל (שם).

21. ר' נפתלי ב"ר יצחק דוד כהן (רוכמאן) מברדיטשוב חותנו של רבי אברהם ב"ר נחמן בזיוו"ש.

22. שם היה הגמ"ח הגדול של משפחת פרוש.

23. כנראה מדובר בר' נתן ב"ר צבי טרוביצער מצפת.

24. באותה שנה (תרס"ד), הדפיס רבי ישראל שיחות מלוקטות מהספרים: שבחי הר"ן, שיחות הר"ן, חיי מוהר"ן וימי מוהרנ"ת, בתרגום לאידיש, "כדי שהאנשים הפשוטים יוכלו גם כן להבין".

ר' אליהו דוד לוי, עמנואל

הרבי לא משאיר אותי לבד

כאן קיבלתי חיזוק גדול.

משום שהרבי בעצם אומר לי: "בני! אם קיבלת פעם מתיקות בתפילה ואפילו בחלק קטן ממנה, זאת אומרת שיש לך איזה שייכות עם הקדושה! יש לך אחיזה בתיקון הברית!"

אכן, אינך האדם המושלם. אך עם כל זאת ודאי שיש בזה הרבה דרגות וכמה שתזכה יותר לקדושה כך תזכה יותר למתיקות בתפילה. ואם כן, גם מה שהרבי מביא בתחילת התורה שכל הפוגם בברית אין יכול להתפלל בבחינת כל עצמותי תאמרנה וכלבא נחית ואכיל קרבנו, יש בזה ג"כ כמה דרגות שכמה שאדם פוגם יותר אז הוא בבחינה הזאת של כלבא נחית וכו'. וכמה שתיקן יותר כך יכול להתפלל כראוי ולטעום מתיקות בתפילה יותר.

היוצא לנו מהאמור:

ראשית שהרבי לא משאיר אותנו לבד. אם הוא נותן לנו התעוררות, תמיד נקבל גם התחזקות או עצה מעשית להנגיש לנו את הדבר הרצוי. ושנית התחזקות נפלאה לכל אחד שקצת טועם איזה מתיקות באיזה מקום בתפילה, שידע לו שזכה לתיקון הברית. וזה נקרא שהתפלל בבחינת כל עצמותי תאמרנה.

אשרינו ששמענו עד כה. יה"ר שנזכה להתפלל כל תפילה ותפילה בבחינת כל עצמותי תאמרנה. אמן.

רבינו הק' אמר פעם: "השמעתם ממני דבר מוסר?".

והנה, על אף שמובן כי אי אפשר להגיד פירושים בדבריו הנשגבים של רבינו, אבל בכל זאת אכתוב מה שהתנוצץ בלבי.

הנה לאחרונה, כאשר למדתי תורה נ' בליקו"מ ראיתי שם דיבור חזק של התעוררות. רבינו מביא שם בזה הלשון: "כי כל הפוגם בברית אין יכול להתפלל בבחינת 'כל עצמותי תאמרנה' וכשאינ מתפלל בבחינת כל עצמותי אזי כלבא נחית ואכיל קרבנו היינו תפילתו", עכ"ל.

כאשר קראתי את הדברים נשבר לבי בקרבי בחושי: הרי מי כמוני יודע שלא השגתי את שלמות הקדושה, שכן מי יכול לומר זיכתי לבבי, ואם כן יוצא דבר נורא; התפילות שלי יום יום נלקחות ע"י כלבים עזי נפש היישר אל מדור הקליפות רח"ל.

העניין הזה כאב לי מאוד, מה זה ועל מה זה. וכי "לא חבל" על התפילה גם אם היא רגילה ויבשה? ובכלל היכן היא ההתחזקות המוכרת לנו בדברי רביז"ל?

אך כאשר המשכתי קצת בלימוד התורה, הבנתי מעט את כוונת הדיבור הראשון שהבאתי - בעניין המוסר של רבינו. ראיתי בחוש בעת לומדי את התורה, איך גם הדיבורים הכי חריפים מקבלים בהמשך התחזקות גדולה.

וכך ממשיך שם רבינו בזה הלשון: "וכשמתפלל וטועם מתיקות בדיבורי התפילה זאת הבחינה נקראת כל עצמותי תאמרנה ואין יכול לטעום מתיקות בתפילה אלא כשתיקן פגם הברית" עכ"ל.

שבת התאחדות והתעלות
באתרא קדישא מירון
פרשת יתרו הבעל"ט

היכבדנו!

אין פאבריק

מהנעשה והנשמע
בחבורות האברכים

נוי סוכה

לקראת חג הסוכות חילקה הנהלת "מורשת הנחל" נוי סוכה מיוחד לתורמים הוראת קבע בסכומים מכובדים // בתמונה נראה שלשה מבחורי החבורות מתבודדים ביער שע"י קבר שמואל הנביא // ה'נוי סוכה' הכניס השראה של געגועים וכיסופים להשי"ת בלבבות אנשי שלומינו.

כאן המקום להתנצל בפני אלה שה'נוי סוכה' לא הגיע עדיהם מפני קוצר הזמן, או אלה שכתובתם השתנתה, בתקווה שבעתיד לא נדלג על אף אחד.

כמו"כ בקשתינו מכל אלו ששינו כתובתם לאחרונה, לעדכנה במזכירות "מורשת הנחל" 02.5388.949 ולהשאיר הודעה קולית בשלוחה 2

לוח שנה "מורשת הנחל"

כמידי שנה הופץ לכלל אנשי שלומינו חסידי ברסלב לוח שנה עם השיעורים הקבועים הנהוגים בין אנשי שלומינו

ח ס י ד י
ב ר ס ל ב ,
ש נ ק ב ע ו
ע ל י ד י ז ק נ י
א נ י ש ז צ ל
ו ש ל י ט א ,
כ ו ל ל ז מ נ י
ה י ו מ (ל פ י
א ו פ ק
י ר ו ש ל י מ)

חבורות האברכים ירושלים ובית שמש

ה' אב - נסיעה לצפת לרגל הילולת האריז"ל

נסיעה לציון האר"י הקדוש // עצרת תפילה וזעקה בציון רבי שמעון - תלמידו ומשמשו של רביז"ל למען קיום הקיבוץ הקדוש באומן // תפילת שחרית בכח בציון הרשב"י במירון // סעודת פת שחרית לכבוד ההילולא בציון רבי ישמעאל כה"ג

חבורות האברכים ירושלים

הילולת רבינו הק'

כמנהגינו בשנים האחרונות התקיימה סעודת הילולת רביה"ק לאחר תפילת שחרית כותיקין, נשא דברים הר"ר יונה נברוצקי // אחד האברכים גם תרם לקיים סעודה לאחר מנין זמן קרי"ש, נשא דברים הר"ר שלמה אפרים גודלבסקי

ער"ה השון - נסיעה לקברי צדיקים

כפתיחה לזמן החורף, לחדש ולחזק את האברכים להשתתפות בחבורות בקביעות, התקיימה נסיעה לאברכים, בדגש על האברכים הצעירים, להשתטח על קברי הצדיקים קדושים אשר בארץ המה.

במשך כל הנסיעה הורגשה באוויר האחדות והאהבת חברים בין כלליות האברכים, כמו"כ השמיע הר"ר חיים צצ"ק מדברותיו הנפלאים להחיות ולשמח את הלבבות.

ראשונה באו לשפרעם להשתטח על ציונו של רבי יהודה בן בבא, משם נסעו אל עבר צוקי ארבל המתנשאים מעל לים הכנרת, שם השתטחו על ציוניהם של נתאי הארבל ור' זירא, כמו"כ ירדו אל מערת שת בן אדם הראשון הטמון שמה, וישבו שמה בהתעוררות מרובה למשך שעה ארוכה בניגוני התעוררות ודביקות, לאחמ"כ עלו להשתטח על קבר יתרו הטמון בכפר חייטים הסמוך.

לאחר טבילה בספסופה עלו לאתרא קדישא מירון, שמה בילו כשעה ומחצה בהתבודדות ותפילות ותחנונים ותפילת מנחה בכה.

בשעת בין הערביים הגיעו למערת רבי אלעזר המודעי, הטמון בסבך עצי היער בסמיכות לקברי אב"י ורבא. שמה ישבו כמחצית השעה ושוררו ניגוני התעוררות וכיסופים שהיו מושרים בין העובדים של אנ"ש, כגון: "אתה בן אדם", "נפשי החזקה", "ריבונו של עולם" להרב מברדיטשוב ועוד. רבים העידו כי זה להם לראשונה לזכות ולהרגיש טעם מתוק ונפלא כזה בנסיעה לקברי צדיקים.

לאחר מכן עלו לחצור, להשתטח על קברו של חוני המעגל, שם, לאחר תפילת ערבית, התקיימה סעודת ר"ח כיד המלך, תרומת האברכים היקרים. במשך הסעודה נשא מדברותיו ר' בנימין זאב ברי"צ חשין, אודות החשיבות לקבל מ'נקודת החבר', ע"י השיחה יחד בעבודת ה' ולחזק איש את רעהו.

במשך הדרך חזרה לבי"ש שוחחו אודות החבורות השבועיות, ועוררו את האברכים לקבוע להם חבורה שבועית לטוב להם כל ימיהם.

התחדשות החבורות לקראת זמן חורף

לקראת זמן החורף פרסמו מודעות התחדשות על קיום החבורות השבועיות. ואכן ההתחדשות ניכרת בכל חבורה, ביתר שאת וביתר עז, כאשר כל חבורה מלאה מפה לפה, והחברים מקשיבים לקול ראש החבורה לקבל ממנו דרכי ועצות רביה"ק ותלמידיו.

חבורת נחלת חן

החבורה ברמה ב' בביהמ"ד נחלת חן, לבשה פנים חדשות עם היענותו של הר"ר איתמר לייפער הי"ו מיקירי קרתא דירושלים, לשמש כראש חבורה באופן קבוע. ואכן מדי שבוע מטלטל את עצמו בדרכים להשקות את האילנות, כאשר האברכים לעומתו מתחדשים אף הם ביתרון עוז, כאשר המשתתפים הקבועים המתרבים מידי שבוע מעידים על גודל ההשתוקקות והכיסופים האופפים כל אחד לשמוע נועם דברות אלקים חיים מדרכי ועצות רביה"ק ותלמידיו.

חבורה בקריה החרדית

גם הקריה החרדית הוותיקה בבי"ש, אינה שוקטת על שמריה, ולקראת זמן החורף נתייסדה שם חבורה חדשה לאברכים בגיל העמידה, הצמאים ומשתוקקים למימי הנחל הנובע, להתאסף ולהתוועד מידי שבוע בחבורה שבועית לקבל דין מן דין.

החבורה מתקיימת ביום שלישי בביהמ"ד החדש בקריה ברח' מנחת יצחק במתכונת "שיחת חברים".

נסיעה ער"ה כסליו

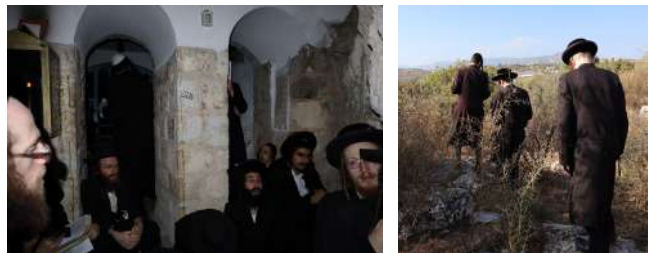
נסיעה מרוממת התקיימה ביום חמישי, ערב ראש חודש כסליו, להשתטח על קברי הצדיקים אשר בארץ הגליל המה, לקראת זמן החורף.

נסיעה זו, כקודמיה, התקיימה לאור בקשותיהם החוזרות ונשנות של האברכים החשובים, שהנסיעה ביום ה' אב, הדליקה בקרבם את הטעם המתוק של אחדות ואהבת חברים ונגינה יחדיו, וכבר בעת חזרתם הביתה מצפים המה מתי נתראה שוב, כי רצו עבדיך את אבניה - אבני מצבות הקודש של ציוני הצדיקים.

ראשונה עלו להשתטח על מקום בו התרחש הנס לאשה השונמית ע"י אלישע איש האלקים, לאחר מכן ירדו להשתטח על ציון הנביא חבקוק ורבינו בח"י הטמונים בסמוך. משם העפילו למרומי הר מירון להשתטח על ציון הרשב"י, שם אמרו יחדיו בהתעוררות עצומה תפילת יום כיפור קטן עם הבעל תפילה ר' בנימין כהן.

לאחר שעה ארוכה של תפילות ותחנונים בהיכלא דרשב"י, נסעו להשתטח על ציון ר' כרוספדאי, אשר כידוע עלה רביה"ק על ההר המשופע "על ידיו ועל רגליו". במערת ר' כרוספדאי הספון בינות להרי הגליל הרחק מן היישוב קיימו האברכים צעקת "ע' קלין", וכן ישבו שם למשך שעה ארוכה ושרו יחדיו ניגוני התעוררות ודביקות בכיסופים וגעגועים ובמתיקות נפלאה.

משם ירדו להשתטח על ציון רבי יהודה בר אלעאי הסמוך. לאחר מכן נסעו לטבול במעיין עין ליאור, ומשם לציון ר' ישמעאל כהן גדול שם התפללו תפילת מעריב בהתעוררות, ולאחריה נטלו ידים לסעודת ראש חודש. בדרך חזור שוררו יחדיו ניגוני אנ"ש חדשים גם ישנים, עם בעל המנגן ר' ישראל יצחק שפירא, האברכים חזרו בהתרוממות אדירה לקראת המשך התעלות בזמן החורף בס"ד.

נוסדה חבורה חדשה לכליות האברכים

ואכן, ביום השלישי פרשת מקץ, ימים ספורים לפני פרוס ימי החנוכה הק', בשעה 7:00 בערב, התמלא היכל עז"נ הישן על גדותיו, כאשר המאחרים כבר היו צריכים לעמוד מחוץ לדלת, אך לא וויתרו להתבשם מהרומת והנפלאה הנישאת בהיכל הצר מהכיל.

כאשר גם המה ראו בכך את התועלת הנרצה לדרכיהם הנלוזות. ואנו לעומתם צריכים להתגבר, להתאחד ולהתאסף בקדושה ובטהרה לקבל את אורו של רביה"ק בצוותא בחבורה, "לא ייתכן להיות ברסלב'ר חסיד כמו שרצה רביה"ק, מבלי להשתתף בחבורה שבועית" הדגיש.

לאחמ"כ סיפר הר"ר ראובן שיף סיפור קצר וקולע אודות יהודי שנטש את דרך אבותיו רק בגלל שלא השתתף בחבורות שארגנו חבריו לחסידות. לסיום הביא הר"ר מתיא אנשין לפני המשתתפים את תוכנית החבורה הכללית, כאשר המטרה היא לכל אחד ואחד בכל גיל וגיל, [וגם אלו שכבר משתתפים בחבורה שבועית, לבוא לכה"פ אחת לחודש להתאחד עם כלליות האברכים] ובמיוחד לאלו שעדיין לא זכו לכך, לבוא ולהשתתף בחבורה הכללית מידי יום שלישי בעזרת נשים הישן, להתבשם מנועים אמריו של רביה"ק היוצאים מפי משפיעי אנ"ש כל שבוע משפיע אחר, להביא את כלליות הגוונים מרביה"ק ותלמידיו.

עם תחילת זמן החורף, כאשר האברכים מתחדשים להשתתף בחבורות השבועיות, מה שנבצר מרבים מהם בזמן הקיץ עקב השקיעה המאוחרת, התעורר הצורך לכונן ולייסד חבורה כללית, הן כדי לתת מענה לאברכים שלא מצאו את מקומם ושעתם בחבורות הקיימות, והן כדי לאחד באהבת חברים את כלליות האברכים דרי עיה"ק ירושלים, להתוועד מדי שבוע ולשמוע דיבורים חמים מפי משפיעי וחשובי אנ"ש שליט"א לגוניהם.

קדם לייסוד החבורה קמפיין מושקע להלהיב את הלבבות על המתיקות, החיזוק והדביקות שיש לאנשי הצדיק כאשר מתוועדים יחד לקבל את אורו הקדוש ולהתחזק ללכת בדרכיו ולקיים עצותיו הנוראות.

מעמד ייסוד החבורה התקיים במוצאי שב"ק פרשת וישב, בשילוב סעודה מלוה מלכה רבתי כהכנה לקראת ימי החנוכה הק'.

בשעה היעודה החלו האברכים החשובים להתכנס בהיכל הכולל בביהמ"ד הגדול מא"ש. המשתתפים נטלו ידיים לסעודת מלוה מלכה כיד המלך, ולאחר זמירות מלוה מלכה בהתלהבות ומקצת ניגוני חנוכה התכבד הר"ר יואל יאזשעף שליט"א לשאת דברי הכנה לימי החנוכה, כשהוא מרחיב על ההארה הנפלאה של הימים הקדושים האלו.

לאחמ"כ נתכבד ראש החבורה הוותיק הר"ר שמעון צבי שפירא שליט"א, כשהוא מרחיב בדבריו הנפלאים על כך שמעיקרי מטרת היוונים היתה ההתכנסות יחד כדי להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך,

ברכת מזל טוב חמה ולבבית

לידידנו ותומכינו היקרים לרגל השמחה במעונם

לנישואי צאצאיהם

ר' מאיר אלקבץ, י-ם
ר' נפתלי שמואל אנשין, ב"ש
ר' משה יהושע בינשטוק, עמנואל
ר' נפתלי הרשקוביץ, י-ם
ר' שמואל מאיר חשין, י-ם
ר' בנימין יגלניק, ברכפלד
ר' צבי הערשל כהן, י-ם
ר' נחמן כהן, י-ם
ר' בנימין פיילנט, עמנואל
ר' נחמן קלצקי, י-ם
ר' יעקב קרלבוך, ב"ב
ר' דוד רבינוביץ, י-ם
ר' יצחק רנט, ב"ב
ר' ישעי' אהרן שחר, עמנואל

לנישואיהם בשעטומ"צ

ר' שמעון דוידוביץ, י-ם
ר' אביש הרשקוביץ, ב"ש
ר' ישראל חשין, ברכפלד

לאירוסי הצאצאים

ר' שמואל אטינגר, י-ם
ר' אברהם אייזנבוך, ב"ש
ר' שמעון גלאס, י-ם
ר' שמעון אליהו דייטש, ב"ב
ר' איתמר לייפער, י-ם
ר' גדליה ליכטער, ב"ש
ר' אברהם שלום מנדליאל, ב"ש
ר' אברהם שמואל קורנבליט, ב"ש
ר' אליעזר קרישבויס, י-ם
ר' יואל שיינברגר, ב"ש
ר' נתן בר"מ שפירא, י-ם

להיכנס בנם לעוה"מ

ר' ראובן אייזנבוך, ב"ש
ר' נפתלי יאקאבאוויטש, ב"ש
ר' עמרם רוזנפלד, י-ם

להולדת הבנים

ר' משה דוד אנשין, ב"ש
ר' יעקב זאב אנשין, י-ם
ר' יהודה צבי ברוין, ב"ש
ר' אלימלך חשין, ב"ש
ר' שמעון חשין, ב"ש
ר' שמעון חשין, ב"ש
ר' נחמן בר"ב כהן, י-ם
ר' אברהם קניג, ב"ש
ר' שמעון קניג, ב"ב
ר' נתן יחיאל רוזנבלט, ב"ש
ר' נחמן שיינפלד, י-ם

להולדת הבנות

ר' ישראל יעקב אנשין, ב"ש
ר' מאיר גלבך, ב"ש
ר' יוסף פוקס, ב"ש
ר' משה ליב פלטיניק, י-ם
ר' אלימלך קלצקי, ב"ש
ר' יהושע העשיל קניג, ב"ש
ר' משה אריה רוזנטל, י-ם
ר' שמואל חיים שפירא, ב"ש

נ. ב. עקב ריבוי השמחות בליעה"ר, הבאנו רק את אלו מחודש כסליו, והברכה אחת היא לכל בעלי השמחה כ"א בשמו הטוב, את אשר ישנו פה ואשת אשר איננו פה, יה"ר שירבו שמחות אצל אנ"ש מתוך שמחה וחדוה עד בלי די

יה"ר שיזכו לרוות מלא חפניים נחת דקדושה מכל יו"ח בדרכו הסלולה של רביה"ק המסורה לנו מדור דור, לגדלם ולחנכם לתורה ולחופה ולמעש"ט, לבנות בית נאמן בישראל על אדני התורה והיראה לתפארת כרם בית ישראל ולתפארת שם רביה"ק, מתוך הרחבת הדעת וסייעתא דשמיא בכל מעשי ידיהם אמן

יֵאָסֹפוּ כָּל הַעֲדָרִים

וְגִלְלוּ אֶת הָאֶבֶן

מֵעַל פִּי הַבְּאֵר

וְהִשְׁקִינוּ

הַצֵּאֵן

חבורות הבחורים
דחסידי ברסלב
שע"י מורשת הנחל

עבודת הנגינה בברסלב

מתוך שיחתו של ראש החבורה

הר"ר וואלף שווארץ שליט"א

חבורות הכחורים ישיבה גדולה, ירושלים

הפריעהוהו לרבינו משנתו ע"י הנגינה שלהם וכדו', רבינו הרי היה מזוכך בתכלית השלימות, וע"כ שיש כאן עומק נורא בעבודת הנגינה.

שכן, רבינו גילה לנו כי עבודת השינה היא מהעבודות הכי נכבדות, כאשר נרחיב בהזדמנות אחרת בעז"ה, ולפעמים היא עבודה יותר גדולה מלהיות ער. וכאשר רבינו אמר שכבר נכנס למיטתו היינו שכבר התכוונן לעבודה נשגבה זו לאחר כל הייחודים והתיקונים השייכים לזה.

אולם כאשר שמע שאנשי שלומינו יושבים ומשוררים יחד, התעורר ממיטתו כדי לחזות בעבודה קדושה זו של שירה וזמרה. עד שהתבטא על כך "שהיה בוקע רקיעים!"

מפליא הדבר להתבונן, כאשר בחורים יושבים ושרים יחד, וחבל להפסיד מתנה ושעת רצון נפלאה זו.

כאשר בחור רוצה לקבל

הרגשה באלקותו יתברך,

לטעום טעם של דביקות

בהש"ת הוא ע"י נגינה,

שיתיישב בצד וישיר

לעצמו איזה ניגון, וביותר

כאשר משוררים יחד

בחבורות בליל שישי וכדו'

כי אחד מהדברים שמקבלים בחבורה, הוא מה שמתאספים יחד להתעורר לעבודת ה'. כמו שאמרו חז"ל אינו דומה מועטים העושים את המצוה למרובים.

אצל העולם, מהדברים הכי נכבדים בחבורות בחורים וכדו' הוא השירה והזמרה יחד, ואצלינו חסידי ברסלב צריך להיות הדבר בכפליים,

שכן אנו יודעים את גודל תבערת הלב של איש הישראלי שכל כל בחור לכסוף להשתוקק ולהתגעגע להש"ת בכל עת, צריכים אנו לזרז את עצמינו ביתר שאת לנצל שעה מיוחדת זו בה מתאספים יחד לשורר ולנגן ניגוני קודש והתעוררות.

בעת השירה והניגון, מתעורר לב האדם לחשוב "מה אני מחפש בעולם?" היכן אני נמצא ולאן פני מועדות. לפעמים בא הבחור לחבורה והוא לא מרגיש שחסר לו דבר.

אולם האמת הוא, שנשמתו מרגשת שנפשו צמאה לה, בתוך תוכו מקנן הרגשה של חסרון, אך מבחוץ הוא אינו יודע להצביע מהו, הרי לא באנו לזה העולם בסתם, הקב"ה הוריד את האדם לזה העולם מחמת גודל התענוג והנחת רוח שהוא מקבל מזה האדם דייקא.

וזאת ע"י שירה וזמרה, שמתעורר נשמתו לחשוב אני רוצה להיות יהודי כשר, הגם שעדיין איני יודע מה ואיך, אולם אני רוצה להתנהג כראוי ולעשות רצונך בלבב שלם.

ברצוני לשוחח על הענין של לשיר ביחד, התופס מקום חשוב מאד בהיכלה של ברסלב.

יש תורה ידועה בליקו"מ (ק"א תנינא) שרבינו היה מקפיד מאד לשורר זמירות בשב"ק. היינו שאצל רבינו היתה הקפדה מיוחדת למי שלא מחשיב את עבודת השירה והזמרה.

והאמת, כי אצל רבים חסר ההבנה בעבודה נפלאה זו של שירה וזמרה. וכמו שמבאר ר' אברהם בר"ן בספרו "ששון ושמחה", אודות מה שרבינו לא סיפר במעשה י"ג מסיפורי מעשיות, מהבעטלע"ר השביעי ללא רגליים, באמרו כי הוא יספר זאת בביאת משיח צדקינו, ומבאר ראב"ן כי זה מרמז על התיקון השלם שיהיה לעתיד, וזה הבעטלע"ר שהוא ללא רגליים מרמז על עבודת הריקודים והמחאת כף כי זה מהמצוות שאדם דש בעקביו, ואין מחשיבים אותו, ופשוט שהוא הדין לעצם השירה והזמרה, שכעת בגלותינו אין מודעים לחשיבותם הרבה, מה שיתגלה בביאת המשיח במהרה בימינו.

הרי כל אחד אוהב לשיר ולזמר בהזמנויות שונות, אולם אין מחשיבים זאת כעבודה נשגבה שבכוחה לרומם את האדם למעלות נשגבות, לפעמים אפשר לראות כי בחור מעדיף לשוחח עם חבירו בעת שמשוררים יחד בהתקבצות החבורות וזהו מחמת חוסר ההערכה והחשיבות לדבר זה.

רבינו אומר בתורה נ"ד: "עיקר הדביקות בעבודת ה' הוא ע"י נגינה". כאשר בחור רוצה לקבל הרגשה באלקותו יתברך, לטעום טעם של דביקות בהש"ת הוא ע"י נגינה, שיתיישב בצד וישיר לעצמו איזה ניגון, וביותר כאשר משוררים יחד בחבורות בליל שישי וכדו'. כמו שמבאר שם בתורה, כי כאשר נולד לוי אמרה לאה "הפעם ילוה אישי אלי" כי ע"י לוי שהוא הנגינה, מתדבקים להש"ת.

כידוע, כי הניגון המעורר על "ידיד נפש" חיבר החסיד ר' סנדר טראוויצ'עוהר לאחר שעות ארוכות של התבודדות בשדה, ודביקות לקל חי.

בחיי מוהר"ן (של"א) מסופר: "פעם אחת היה רבי נפתלי ז"ל מנגן איזה מזמור בבית המדרש בלילה עם עוד אנשים מאנשי שלומנו, ורבנו ז"ל שכב כבר על מיטתו וקם רבנו ז"ל ממיטתו ונכנס אליהם לשמע את נגינתם. ואחר כך אמר להם תדעו שהנגינה שלכם היתה בוקעת רקיעים וכו', תוכלו לשער עצמכם אשר כבר שכבתי על מטתי, והנגינה שלכם משכה אותי ממיטתי לנכנס אליכם וכו'".

הנה זה ברור שאין לנו השגה, לא במה שרבינו כבר נכנס למיטתו ולא במה שהתעורר לקום, כי לא מחשבותיו מחשבותינו לחשוב ח"ו כי

התבודדות זה לא תוספת תזונה, זה חיי נפש!

במוצש"ק תולדות, בשיאה של כינוס "אשיחה" לחיזוק ועידוד קיום עצת העצות של רביה"ק ה"ה עצת ההתבודדות (ראה בהמשך סקירה מורחבת), התקיים "רב שיח" מרומם בהשתתפות ראשי החבורות הר"ר אליהו נהרי, הר"ר צבי אריה מיימון והר"ר יעקב נתן אנשין הי"ד.

כפתיחה לרב השיח נשא דברים קצרים הר"ר אליעזר קירשבוים שליט"א, והרי לפנינו תמצית דבריו הנפלאים

הוא חדל להתבודד. פניתי אליו: ר' משה מאי האי, ענה לי ר' משה: 'אני מתבודד כבר למעלה משלוש שנים לזכות ליחידה שביחידה, ואני לא זוכה, אז באתי להחלטה שזה לא בשבילי, אמרתי לו, ר' משה, וכי בכלל יודע אתה מהי 'יחידה שביחידה', האם זה קרוב ללבך? נכנסתי אתו לשיחה ארוכה על הענין שאנו מדברים כאן, ומאז ב"ה הוא לא חדל להתבודד עד היום הזה.

ראשית אפתח בשתי שאלות:

- א. הרי בפתיחה של השתפכות הנפש מאריך להוכיח שעצת ההתבודדות היא קדומה מימות עולם, א"כ מה בכל זאת חידש רבינו הק' בעצה זו?
- ב. רבינו מכנה את ההתבודדות בכמה לשונות; ישוב הדעת, משפט, תפילה, צעקה ועוד, שכל אחת בפני עצמה היא עבודה שלימה, א"כ מהי 'התבודדות'?

התירוץ לשתי השאלות הוא אחד: ישנן שתי גישות בעבודת השי"ת, כאשר החסידים דגלו בהשקעה בתפילה, על הכל לבקש מהשי"ת, לעומתם דגלו בעלי המוסר יותר בעבודת המידות.

אך רבינו הקדוש בא לחדש, כי אם אתה רוצה לטהר את לבך, לזכך את המידות ובכך להשלים את שליחותך בזה העולם, תבקש ותתחנן להשי"ת שהוא יזכך לך את המידות, את הלב; שהוא יקרב אותך לתכלית שלשמה ירדה נשמתי לעולם הזה.

איך עושים את זה למעשה?

היסוד בקצרה הוא, לחטט בנפש, עם הכלים שנתן לנו רביה"ק ולמצוא את הדרגה האמיתית שבה אתה נמצא, ומשם לבקש מאבא שבשמים שיקרב אותך אליו. דרך משל: בחור מבקש בהתבודדות לזכות להתמדה עצומה של 18 שעות ביממה, עליו להתבונן, האם הוא אכן עומד בדרגה זו, או שמא אפילו שעה רצופה היא כבר למעלה מכוחותיו?!

וכך כשאדם מתבונן בעצמו ביישוב הדעת, הוא מצליח להכיר את דרגתו האמיתית ומשם מבקש ומתחנן מהשי"ת להתרומם עוד, להזדכך יותר, ובכך יקבל סייעתא דשמיא, להעפיל מעלה מעלה.

אספר לכם סיפור אמיתי שימחיש את הדבר. לאחר חתונתי הכרתי יהודי בשם ר' משה וידעתי שהוא מתבודד שנים רבות והנה יום אחד

איך זוכים לזה?

רבינו אומר בתורה קי"ב: "וְהִמְשִׁכִּיל הַמְּבִין יֵשׁ לוֹ לְהִתְפַּלֵּל כָּל יְמָיו, שִׁיזְכֶּה פְּעַם אֶחָד כָּל יְמֵי חַיָּו, לְדַבֵּר דְּבוּר אֶחָד שֶׁל אַמֶּת לְפָנָי ה' פְּרָאוּי" ובהמשך דבריו כותב רבינו, "על כל פנים יראה לְדַבֵּר הַדְּבוּר בְּאֵמֶת, בְּאֵיזָה מְדֻרְגָה נְמוּכָה שֶׁהוּא פְּגוֹן לְמַשָּׁל, שְׁיֵאמֶר: 'ה' הוֹשִׁיעָה', בְּאֵמֶת". כאשר נתבונן בדבריו הקדושים נראה כאן יסוד מוסד: כשהאדם רוצה לדבר עם השי"ת הוא צריך לדבר איתו באמת לפי מדרגתו.

המילים 'ה' הוֹשִׁיעָה" מורכבות משני חלקים, א. להאמין שהישועה שלי תלויה בהשי"ת ואז אני מתפלל בכל ליבי אליו, ב. שאני צריך את הישועה באמת. דרך משל, שמעתי מהרה"ח ר' נתן ליברמנט שליט"א: אדם הזקוק לפרנסה, אזי אם יש לו לחם בבית והוא רוצה יותר מכך, הוא יתאמץ למצוא פרנסה, אבל אם היא לא תהיה מספיק מכובדת, או שתהיה קשה מדי, הוא יעזוב את עבודתו זו, מאידך כאשר אין לאדם לחם בבית כפשוטו ממש וילדיו רעבים ללחם, אזי אפילו אם יציעו לו לעבוד בנקיון הרחובות, על אף שבתחילה הוא ינסה להימנע מכך, אולם בהיעדר ברירה אחרת הוא יקבל את העבודה, בזויה ככל שתהיה.

כאן המקום להדגיש, כי למרות שרבינו אמר שצריך על הכל להתפלל, עד שהתבטא פעם לר' נתן "וכי לא מתאים לך להתפלל על כפתור!?",

זהו בעניין התפילה הכללית. אך בעצת ההתבודדות צריך שהדברים יהיו קרובים ללבו באמת. וכאשר האדם מתבודד והוא מרגיש שממש זה חיי נפש ולא "תוסף תזונה" וכד', אז הוא יוכל לזכות לדיבור אמת, עכ"פ כפי מדרגתו.

התבודדות זה חיים!

אשתף אתכם בכמה סיפורים אישיים שחוויתי בחיים, איך צריכה להיות הגישה להתבודדות.

זה היה בצום גדליה תשמ"ו כשהייתי ילד בגיל 11, אבי שליט"א שניהל את הקיבוץ בירושלים (בפן הלוגיסטי) עבד כל הלילה ובבוקר אחרי התפילה יצאנו הביתה. כשהגענו הביתה ראיתי את דודי ר' נחמן גלינסקי ז"ל ממתין לאבי בבית ביחד עם אימי, מיד התחלתי לחשוך שיש כאן משהו לא כשורה, הם בקשו ממני לצאת מהחדר, אך נשארתי להאזין מאחורי הדלת ושמעתי שר' נחמן מבקש מאבי לשתות כוס תה בלי ברכה. אבי לא הבין מה רוצים ממנו; לשתות בצום ובלי ברכה?! בכך הם הודיעו לו כי אחי שמואל ע"ה נפטר (ממחלה גנטית, שלשם כך יש כיום את 'דור ישרים').

הם המשיכו לשוחח על הקבורה, ובקשו מאבי שילך לנוח קצת לאגור כוח לפני הלוויה, ענה להם אבי תשובה שחדרה לעצמותי עד היום הזה: "אונן פטור מברכה, אך הוא לא פטור מהתבודדות! עדיין לא הספקתי להתבודד, אני אעשה שעה התבודדות ומיד נצא בחזרה לירושלים ללוויה" - - -

ועוד נקודה מבית אבי. הייתי בחור פעלתן, ומשכך, הייתי עושה את רוב עבודות הפסח, אך אמי שתח"י לא נתנה לי להתחיל את העבודות לפני שעשיתי את שעת ההתבודדות היומית...

ולסיום, אספר סיפור של תחיית המתים כפשוטו. מסתמא כולם שמעו או מכירים את אחי היקר ר' אליהו. לפני כמה שנים בחצות לילה כשחזר מהתבודדות בפעלד לכיוון כולל חצות בביתר, הייתה תאונת דרכים קשה והוא עף מהחלון ונפגע קשה מאד. אני התעסקתי עם התיק הרפואי בצוותא עם הר' שמעון ברוין הי"ו, הבאנו פרופ' מומחים וטיפולים וכו', אך לא הייתה שום התקדמות, הוא היה בחוסר הכרה מוחלט. אחרי כמה ימים קורא לי הפרופ' המטפל ואמר שלדעתו אין יותר מה לעשות... בצאתי מהחדר פגש אותי ר' שמעון ברוין, וסיפרתי לו בשיברון לב את הדברים, אמר לי ר' שמעון יש עצה אחת לנסות לעורר את אליהו, 'לזעזע אותו נפשית'.

נכנסתי אל אליהו ובקשתי ממי שהיה שם שאני רוצה להיות עם אליהו ביחידות, שוחחתי איתו זמן רב על החיים, על הבית, על הילדים שנותרו לבד, על ביטול תורה ותפילה, אבל זה היה כדבר אל העצים ואל האבנים, יצאתי משם מאד שבור והלכתי אל השדות שמאחורי בית החולים להתבודד, ופתאום הבזיק לי רעיון.

נכנסתי שוב לחדר, הסתכלתי כה וכה לוודאות שאני איתו לבד, וצעקתי: "אליהו! מתפילין אתה פטור כי אתה אונס, אבל איך עוברים עליך כבר כמה ימים בלי התבודדות?!" - - - והוא התעורר!!!

התבודדות זה חיים!

שאלה א'

איך זוכים 'בקלות' לקיים עצת ההתבודדות?

הר"ר יעקב נתן אנשיין:

מה שאמר ר' אליהו אלו דברים יסודיים, וכבר כותב הראשית חכמה, "מי שרוצה להיכנס לטרקלין של החסידים ייכנס דרך הפתח הצר שנכנסו בו", כי כולם שכבר זכו להיות בפנים גם נכנסו דרך פתח צר, ולפעמים עם גדר תיל... ואעפ"כ דחקו עצמם להיכנס.

לקבוע את עצמו לומר רק דיבור אחד

רק אנסה לעזור קצת לאלו שמתקשים בקיום ההתבודדות, ולגעת בנקודה אחת שרבים מתחבטים בה והיא, שאין לאדם דיבורים על מה לדבר.

יש שיחה ממוהרנ"ת (המובאת באבני"ה ברזל) כאשר בנו ר' יצחק התאונן בפניו שאין לו מה לדבר בהתבודדות, גער בו מוהרנ"ת: "וכי אינך יכול לומר 'ריבוננו של עולם!'?"

והנה כאשר נתבונן בשיחה זו יש כאן מסר עמוק. הרי כולם יודעים מה שאמר רבינו שאפילו אם יבלה כמה ימים רק בדיבור אחד, זה יקר מאד לפני השי"ת. אולם, כאן בשיחה זו נתחדש לנו, שר' נתן לא אמר לבנו בצורה של התחזקות "תתחזק אפילו לומר רק ריבוננו של עולם" וכדו', שכן בכך יכול האדם לשאול: אבל בתכלית אין לי דיבורים...

לכן אמר זאת ר' נתן בלשון תוכחה וגערה; וכי כל כך קשה לומר 'ריבוננו של עולם'?! כלומר שתתחזק במוחך וליבך, למרות הכל, לומר אפילו רק מילה ותיבה אחת.

שכן על האדם להיות מוכן, שבכל יום הוא יקח רק דיבור אחד ויחזור עליו למשך שעה שלימה... הגם שזה לא יימשך זמן רב, כי בוודאי איך שהוא לבו יפתח ויוציא דיבורים חמים, אבל יקח עצה זו לא רק בתור התחזקות, אלא כדי להפנים כי גם דיבור זה הוא יקר מאד לפני השי"ת.

נתאר לעצמינו אילו רבינו היה מעמיד את ההתבודדות לכתחילה באופן כזה, להגיד רק 'ריבוננו של עולם' למשך שעה, ודאי זה לא היה קשה, כי זה קיום העצה של רבינו. ולכן על האדם להחליט כי הוא מתחיל את ההתבודדות באופן זה.

ר' יעקב מאיר שכטר שליט"א מספר, כי היה ברסלב'ר חסיד שהיה בדרך לכותל

הר"ר אליהו נהרי שליט"א:

עבודת ה' נקנית רק ע"י יגיעה

בעצם, השאלה אינה ראויה להישאל, שכן יש לדעת כי התבודדות לא באה בקלות, ולא רק זה, אלא כל דבר בעבודת ה'. הכל נקנה רק ע"י יגיעה.

כמו שכותב ר' חיים וויטאל, ששאל את האריה"ק איך זכה לכל המדרגות הנשגבות, ענה לו האריה"ק כי הוא התייעג הרבה, שאלו שוב ר' חיים והרי גם אני התייעגתי, אמר לו האריה"ק, אבל לא התייעגת כמוני, וסיפר לו כי פעם התייעג על מאמר אחד בזוהר, למשך שבוע שלם, ואז נפתחו לו מעיינות החכמה.

אולי נציע למי שרוצה לקיים את עצת ההתבודדות בקלות, להקליט את עצמו יום אחד בעת ההתבודדות, ולחזור על הדיבורים האלה בכל יום - - -

אבל זה רק בבדיחותא, שכן כאמור וכידוע, אצל רבינו שום דבר לא בא בקלות. כמו שהעיד רבינו על עצמו: "הרבה התייעגתי והרבה צמת". וכמו שר' נתן מבאר, כי רבינו היה תמיד חוזר ומשבח את עצמו במדרגותיו הנשגבות, ועל העבודות הנפלאות שעבד את ה' עוד בנערותו, להורות לנו כמה התייעג והתאמץ עד שזכה למה שזכה.

וכך מספר רבינו על עצמו, כי בתחילה כאשר ניסה לעשות התבודדות ותפילה להשי"ת, זה לא הלך לו, והיה נדמה לו שאין שומעים לתפילתו והפסיק מכך. אח"כ התבייש מעצמו על שחשב כן על השי"ת הטוב ומטיב לכל, והחל שוב בעבודה נפלאה זו. עד שע"י זכה למה שזכה.

הרי לנו מרביה"ק שמצד אחד היה עילוי נפלא, כמו שרואים במקומות רבים, אך מצד שני כל דבר בא לו בקושי ועל כל דבר היה צריך להתייעג.

להתחזק מכל דבר קטן

וכדי להתגבר על הקשיים, על האדם להתחזק מכל מה שהוא עושה מסביב להתבודדות, כמו שר' נתן כותב במכתב לבנו כי עליו לשמוח בעצם זה שהוא יושב לפני השי"ת. אולם אם האדם רוצה באמת להיכנס לעצה זו, הוא צריך להתייעג ביגיעות עצומות ואח"כ בעז"ה יזכה שילך לו יותר בקלות.

הר"ר צבי אריה מיימון:

"אני חייב את זה בשביל החיים שלי"

הגמ' אומרת סימנא מילתא היא, כאשר אדם עושה סימן בדבר מסוים, הרי זה עצה וסיבה שיתקיים בידו. חושבני כי זוהי גם תשובה לשאלה שנשאלה כן. ואפתח בסיפור עם פן אישי.

לפני כעשר שנים הגיע הרה"ח ר' נתן ליברמנש שליט"א [בן מרים (מירל) לרפ"ש] לגור בירושלים עיה"ק וקבע את תפילתו בביהמ"ד "אנשי מוהר"ן", נקבע הסדר שהרה"ח ר' אברהם ירבלום ידבר בסיפורי מעשיות בצפרא דשבתא, ור' נתן ידבר בסעודה שלישית, באותן שנים נהיה ר' נתן צעיר בכעשרים שנה והיה מדבר הרבה על הנושא של התבודדות, הוא חפר לעומק בכל התורות מסביב לזה והלהיב את הציבור בדיבורים מפליאים, עד שמאז ועד היום יש טנדר שיוצא כל בוקר אחרי תפילת שחרית כותיקין להתבודדות בשדה.

אחד מהדיבורים נכנס לי בלבי כחץ מקשת ואני הולך עם זה עד היום והוא, עד כמה תפילה יכולה להיות חלק מהחיים, כמו שאבי מורי ר' נתן שליט"א הזכיר בסעודת ליל שב"ק, שהכהן הגדול כאשר נכנס ביום

הכיפורים לקודש הקדשים היה מזדרז מאד, אולם תפילה קצרה כן היה מתפלל.

באותה תפילה קצרה היה מתפלל רק על דברים חשובים ביותר, שכן כלל ישראל היו שרויים אז באימה ופחד שלא יישאר

שמה, כידוע מה שהיה בתקופת בית שני שקשרו את הכהן הגדול בחבל, למקרה שיצטרכו למשכו משם, ואחד הדברים החשובים שהיה מתפלל עליהם הוא "שלא יכנס לפניך תפילת עוברי דרכים בענין הגשם". וכל אחד תמה: וכי אין דברים יותר חשובים מתפילתו של אותו עובר דרך.

אלא, אמר ר' נתן ליברמנש, יש תפילות שהאדם מתפלל בעת שהוא מרגיש כי הוא צריך לדבר מסוים והוא לא יוכל להמשיך את החיים בלי זה. אז, הוא מתפלל מעומק הלב באופן שכל כולו אומר תפילה ובקשה, הוא חייב את הישועה כאן ועכשיו, וזוהי תפילה שחייבת להתקבל - אלמלא תפילתו של הכהן הגדול בקודש הקדשים.

וכך צריכה להיות הגישה להתבודדות. להתפלל על הדברים השייכים לך לגמרי, באופן של "אני חייב את זה בשביל החיים שלי, ואני לא יכול בלי זה". כמו שהזכיר ר' אליעזר קירשבוים ג"כ.

ובכן, כאשר שואלים איך אפשר 'בקלות', אין לזה תשובה. אבל כאשר כל בחור יעשה לעצמו איזהו סימן, רמז, משהו שיזכיר לו, שיעורר אותו, בכל יום להיכנס לחיי התבודדות, שיפנים כי הוא לא יכול בלי זה, אז זה ודאי יקל עליו.

המערבי והרגיש כי אין לו מה לשוחח היום בהתבודדות, לכן עלה בדרכו אל החסיד ר' אפרימ'ל, בעל מחבר "עונג שבת" ואמר לו, כי הוא בדרך להתבודדות ואין לו דיבורים והוא מבקש ממנו שיתן לו איזה דיבור. נענה לו ר' אפרימ'ל ואמר, כי יש במדרש במעשה של המתקת מי מרה, שמשה רבינו אמר לה: "ריבונו של עולם עשה ממר מתוק". והחסיד הזה כל כך החיה את עצמו בדיבור זה, והתיישב וחזר על המילים האלה "עשה ממר מתוק" במשך זמן רב.

אספר נקודה מעניינת שאירעה לי במוצאי ראש השנה שנה זו. אתנו בדירה התאכסן הרה"ח ר' יצחק פרידמן מארה"ב, ברסלבי' חסיד עם כל הלב. שיש לו אהבה עצומה לרביה"ק, ומרבה לדבר על כך בכל עת. במוצאי ר"ה, כידוע זה זמן של חוסר יישוב הדעת, בין אלו שכבר מתכוננים לחזור לאלו שמתאוששים משני ימי החג וכו'. לפתע נכנס ר' יצחק לדירה ונענה בקול: "מי שיש לו שכל יורד עכשיו לציון ואומר במשך שעתיים: "רבי אני רוצה לאהוב אותך!".

נדלקתי על המילים האלה, שכן ראשי לא היה במקומו, והחלטתי לנסות זאת. ירדתי לציון בתוך כל הבוקה ומבולקה ששוררת שמה, למי שידוע. לא חשבתי לעשות אז התבודדות כי אם מאוחר יותר בחזות,

והתחלתי לומר כמו שהציע ר' יצחק: "רבי, אני רוצה לאהוב אותך!" והנה לא עברו דקות ארוכות, וצללתי לתוך התבודדות יקרה ונעימה.

לא לחכות להארה מן השמים

ואפשר לומר, כי זו היתה גם כוונת מוהרנ"ת,

שלא לגשת להתבודדות בכבידות וקושי; 'מה אני אעשה עכשיו שעה שלימה', אלא קח דיבור או בקשה אחת ותחזור עליהם שוב ושוב. אל תתיישב לחכות שתשרה עליך הארה מן השמים, וישלחו אליך דיבורים וכו'. אלא יש להתיישב בתמימות ולהתחיל להגיד דיבורים פשוטים.

בבחרותי היתה לי חברותא מיוחדת, שהיה הולך הרבה להשתטח על קברי צדיקים, והיה נוסע רבות עם ר' שמואל שפירא לקבר יוסף הצדיק בשכם, אז באותם ימים כשהיו יכולים לנסוע בקלות.

פעם ביקשתי ממנו שיתאר לי איך היה נראה כאשר ר' שמואל נכנס לקבר יוסף הצדיק. והוא סיפר כי ר' שמואל היה ניגש בשיא התמימות, לאחר נטילת ידים, ומתחיל באמירת 'הריני מקשר' ותיקון הכללי מילה במילה, בלי שיחכה לאיזו שהיא הארה וכו'.

כמו"כ מסופר, כי כאשר הגיע ר' שמואל לציון רביה"ק באומן, אחרי ארבעים שנות כיסופים, התחיל להגיד בפשיטות, ואכן כאשר הגיע לפסוק "לקדושים אשר בארץ המה" פרץ בכבי מבלי מעצור.

וככה אנו צריכים לגשת לכל ענייני עבודת ה' ובפרט בעצות שרביה"ק ציונה אותנו.

בגליון הבא בעז"ה:

שאלה ב': "האם יש הסבר או הבנה, למה תיקן רביה"ק לעשות התבודדות דוקא למשך שעה?"

חבורת ישיב"ג החסידיות

שבת התאחדות "לקשר לבני"

לחזק ולקשר שלשת הנקודות העיקריות במשנת ברסלב; נקודת הצדיק, נקודת החבר ונקודת עצמו

המארגנים המסורים עמלים להכין את כל צרכי השבת כבר משעות הבוקר המוקדמות, ונציגי החבורות הכינו על המיטות בחדרים שקיפת אישית לכל אחד ובה סידור לשבת, סדר היום, לוח שנה לשנת תשפ"ב ומיני מתיקה לכבוד שב"ק.

פני שבת נקבלה

כשעה לפני שקיעת החמה כבר היה היכל ביהמ"ד מלא על גדותיו, וקולות ערבים של "שיר השירים" מתעלים עם פרקי תהלים כהכנה לקראת שבת מלכתא.

בשעה היעודה החלו את תפילת המנחה כאשר לפני העמוד ניגש הבה"ח אלחנן הלפרין מיישיבת "טשכנוב", ופתח בנעימות קול "הודו לה' כי טוב".

לקבלת שבת ניגש הבה"ח נחמן לפק מיישיבת "חיי משה", כאשר כל הקהל מחזיק אחריו בקול נעים לקבל את פני השבת בחיות והתלהבות.

בעת אמירת "בואי בשלום" נשאו הרגליים את עצמם והבחורים פצחו בריקוד עליז לכבוד שב"ק.

בין קבלת שבת למעריב נשא דברי פתיחה קצרים ראש החבורה, שהתמסר בכל כחו למען הצלחת השבת בכל פרטיה, הר"ר צבי אריה מיימון שליט"א, בו הרחיב בטוב טעם ודעת על שלשת הנקודות המהוות את יסוד השבת, כאשר כולם

העמוד היומי בליקו"מ או הדף היומי בגמרא ואחרים בשיחת חברים לבבית...

בואכם לשלום

מתחם ישיבת "בעלזא" קיבל את פני הבאים במודעות ססגונית ודיבורים קצרים וקולעים מרביה"ק ותלמידי אודות ההתבודדות והשיחה בינו לבין קונו.

ערב שבת קודש פרשת תולדות. אחר חצות היום.

קדושת השבת נישאת באוויר, וברחוב גבעת משה, סמוך לבית מדרשו "אור אברהם" מורגשת תכונה רבתית.

מכל עבר נוהרים בחורי חמד טהורי לב, אל עבר האוטובוסים שכבר מחכים במקום לקחתם אל עבר היעד הנכסף במושב "קוממיות" לקראת שבת התאחדות מרוממת ומאחדת בסימן "לקשר לבני".

זה שבועות רבים שחבורות הבחורים של ישיב"ג החסידיות מתכוננים לשבת זו, מודעות צבעונית עם סיסמאות מושכות בישרו על קיומה של שבת מיוחדת במינה, בה ימצאו ביטוי שלשת הנקודות היסודיות של כל ברסלב'ר חסיד; נקודת הצדיק - האמונה ברביה"ק וההתקשרות אליו, נקודת החבר - ההשתתפות בחבורות וההתכנסויות עם החברים ונקודת עצמו - לגלות את מטמוני לבבו, זאת ע"י קיום עצת ההתבודדות, אשר בשביל כך אף נערך "כינוס התבודדות" מיוחד במוצאי שבת, אך כל נקדים את המאוחר.

מה נהדר היה המחזה בדרך איך שהבחורים יושבים ומנצלים את הזמן, האחד בהעברת הסדרה 'שנים מקרא ואחד תרגום', רעהו בלימוד

בענין קיום עצת ההתבודדות, כאשר הוא מספר מעט מסיפור התקרבותו לאורו של רביה"ק ע"י הספר הקדוש "השתפכות הנפש", וכי זוהי הדרך הפשוטה שהיתה מקובלת בכל הדורות מהאבות הקדושים ועד אחרי תלמידי הבעש"ט, וכי אין חולק שכל יהודי באשר הוא

הקשר המיוחד שיש בין עבודת ההתבודדות וההשתתפות בחבורה.

לקראת סיום הסעודה השמיע דברים מתוקים האורח הנכבד מחשובי משפיעי אנ"ש הרה"ח ר' נתן מיימון שליט"א, והאריך

מתאחדים כאחד בנועם שבת המתאחדת לקבל דין מן דין.

סעודת חקל תפוחין קדישין

בסיום התפילה והריקוד המרומם שלאחריה צעדו כולם ברוממות הלב אל עבר היכל הסעודות, ולאחר שכולם מצאו את מקומם פצחו יחד באמירת "שלום עליכם" בהתלהבות מחודשת.

"לא ניתן לתאר בכתב את הרגעים הנפלאים של שירת 'אשת חיל' בניגונו של רבינו הקדוש..." כותב לנו אחד הבחורים, "פשוט להרגיש במוחש 'כי כל ביתה לבוש שנים' - כזו חמימות, כזו אחדות, רק מי שהיה שם יבין."

בטרם החלו בזמירות שב"ק, נשא דברים ראש החבורה הר"ר ראובן שיף שליט"א שפתח כי הדברים 'מוכיחים מתוכו' איך שכולם נקבצו לקבל את קדושת השבת מתוך אחדות ואהבת חברים, כשהוא מרחיב את דיבורו במעלת הנגינה עם משלים ודוגמאות לעורר הלבבות לשורר זמירות בתמימות ופשיטות כרצון רביה"ק.

בהמשך הסעודה נשא דברים הבחור החשוב נחמן דוד לנדסמן משיבת חיי משה, שפתח בשבחו של בעל האכנסיה ה"ה "מורשת הנחל" וראשי החבורות שארגנו את השבת הנפלאה לתועלת כלל הבחורים, כאשר הוא מפליא בדבריו על

לאחר שירת הזמירות בחיות והתלהבות, נשא דברים ראש החבורה הר"ר אליהו נהרי שליט"א כשהוא מרחיב בדברותיו הנעימים בגדולת הצדיק האמת וגודל החיוב להתקשר ולהתקרב אליו, כשהוא מקשר זאת, כפי הנהוג בין אנ"ש ללמוד סיפורי מעשיות בצפרא דשבתא, עם המעשה מבת המלך שאבדה, שבו מרחיב רביה"ק על החיוב לחפש אחר רוח קדשו של הצדיק האמת.

בהמשך הסעודה נשא דברים הבחור החשוב נחמן קעניג משיבת "חיי משה" כשהוא מרחיב אודות הזכות והחובה של כל בחור להימשך מעצמו לחבורות הקדושות מדי שבוע בליל שישי.

לאחר הסעודה פנו הבחורים לקיים "שינה בשבת תענוג" שכן 'מתוקה שנת העובד' לאחר עבודת הלילה ותפילת השחרית המופלאה. אך לא ארך הזמן וכבר נראו בחורי חמד ממלאים את ספסלי ביהמ"ד ללימוד התורה הק', באמירת תהלים, או בלימוד ספר אור החיים הק' על הפרשה או השיעורים הקבועים בספרי רבינו וכדו'.

בשעת הצהריים התקיים "עונג שבת" במיטב מטעמים ומעדנים לכבוד שב"ק.

רעווא דרעווין

לתפילת המנחה ניגש הבחור משה חשין

מישיבת "קול תורה". בעליות בקריאת התורה כובדו מארגני השבת המסורים הר"ר אליעזר קירשבוים והר"ר אפרים בידרמן, העמלים ללא ליאות למען הצלחת החבורות בכלל ובפרטיות למען הצלחת השבת כולה.

בעת רצון זו של סעודת רעווא דרעווין היה האויר טעון בהרגשת התרוממות מחוץ לעולם הגשמי, כאשר הבחורים

לתפילת מוסף נתכבד ראש החבורה הר"ר צבי אריה מיימון שליט"א, כאשר בחזרת הש"ץ פוצחים כולם יחד בשירת "וביום השבת" בניגון הברלסבי המפורסם.

מיד לאחר התפילה וריקוד "שירו לו זמרו לו" כנהוג, יצאו להיכל הסעודות לקיים סעודת עתיקא קדישא.

מחוייב להתבודד בכל יום מלבד התפילות שתיקנו לנו חז"ל.

ליל שב"ק של געגועים וכיסופים

רבים מהבחורים הזדרזו תיכף לאחר ברכת המזון לעלות על יצועם ולאגור כחות לקראת קימת חצות לילה, אחרים התיישבו בזמר ושבחה לשורר ולזמר לה' אשר הנחילנו מתנה טובה בקדושת השבת.

לקראת השעה 3.00 לפנות בוקר כבר עמדו עשרות בחורים משנתם, מוכנים ומזומנים לצאת השדה לקיים את עצת ההתבודדות "הניעור בלילה" בינות לשדות המושב, לפרש שיחתם נוכח פני ה', בחצות ליל שב"ק.

רננו צדיקים בה'

יותר משעה לפני נץ החמה כבר היה היכל ביהמ"ד מלא מפה לפה והבחורים החלו לברך ברכות השחר בחיות והתלהבות אחרי עבודת הלילה.

לפני העמוד ניגש שוב הבה"ח אלחנן הלפרין, כשהוא סוחף אחריו את כל הקהל בפסוקי דזמרה מלהיבים ומרוממים.

"ישוכן עד" ניגש הבה"ח לוי הלפרין מישיבת "שערי תורה", כשהוא מרומם את התפילה

בטפחיים ויותר מעל פני הקרקע, בקול נעים להקדיש ליוצרים בנחת רוח בשפה ברורה ובנעימה.

לפני קריאת התורה נמכרו העליות ע"י הר"ר ראובן שיף, לבחורי החמד שקבלו על עצמם ללמוד אלפי שעות רצופות ודפי ליקוטי מוהר"ן וליקוטי הלכות עד זאת כבעל קורא משמש הבה"ח יהודה זילבר מישיבת "חיי משה".

גודל מעלה זו עולה למעלה והוא דבר השווה לכל נפש (לק"ם ב"ה)

אי אפשר להיות איש כשר באמת, כי אם על ידי התבודדות (לק"ם ב"ה)

מסלמי מחוץ! יוצאים מהשבת עם התלטה לא שנת התבודדות אין יום

מסלמי מחוץ! יוצאים מהשבת עם התלטה לא שנת התבודדות אין יום

האדיר "כינוס התבודדות - אשיחה" בשילוב סעודת מלוה מלכה רבתי. (ראה סקירה נפרדת בהמשך)

לאחר הבדלה ואמירת "ויתן לך" פצחו בריקוד "טייערע ברידער ווען וועלן מיר זיך ווייטער זעהן..."

הבחורים חזרו אל ביתם בהתרוממות הרוח והלב, טעונים בכל טוב להמשך זמן חורף של התעלות בתורה ועבודת ה', בירת שמים ובמידות טובות, ובהרגשת שמחה עצומה על זכייתם האדירה להיות 'ברסלב'ר חסידים' ובמיוחד בחבורות "מורשת הנחל", נאמנים לרביה"ק ונחושים לקיים את עצותיו בתמימות ובפשיטות.

בסיום דברים פצחו הבחורים בריקודי קודש מתוך שמחה והתרוממות "בך רבינו נגילה ונשמחה בך" ושירי שבת קודש למשך זמן ממושך.

לאחר ברכת המזון התקיימה תפילת ערבית בחיות והתלהבות, מעין סיום לשבת המרוממת והכנה דרבה לקראת המעמד

מתלהבים בכיסופים "למחזי זיו דזעיר אנפין", ומשוררים זמירות לסעודה שלישית בגעגועים.

לאחר מכן נשא דברים ראש החבורה הר"ר יעקב נתן אנשין שליט"א כשהוא מרחיב את דיבורו על שתי עצות המוכרחות לקיום עצת ההתבודדות, האחת: הביטול לרביה"ק לקיים את כל אשר יצוה בתמימות ופשיטות, השניה: להפנים איך השי"ת מתייחס כביכול להתבודדות שלנו, שהוא עומד מולינו ומקשיב לכל מילה שאנו מדברים, כמו שרבינו אמר שכביכול הקב"ה עוזב את הכל ובא לשמוע איך שיהודי מתרפס ומרצה אותו בפיוסים ותחנונים. וכמו שאמר רביה"ק לר' נתן "כי טוב לשוחח לפני השי"ת כמו שמשוחחים את הלב לפני חבר טוב".

כינוס "אשיחה" - להיזקק ועידוד קיום עצת ההתבודדות

ומעודדים, מכוונים ומנווטים את בחורי החמד לקיום עצת נפלאה זו של רביה"ק, להתגבר על כל הקשיים והמניעות שהיצר מערים על כך.

הבחורים יצאו מהמעמד נחויים ומחוזקים להתאמץ ביתר שאת לקיים עצתו זו בתמימות ופשיטות מדי יום ביומו, כשלוסיום חולק לכל אחד שי מיוחד, הספר "אשפוך לפניו שיח" מאת הרה"ח ר' אברהם יצחק כרמל ז"ל.

מטעם מארגני החבורות הודיעו, כי בעז"ה ימשיכו להתחזק במיזם "אשיחה" למשך כל זמן החורף הבעל"ט באמצעות קיום רבי שיח' נוספים במשך הזמן, וכן תתפרסם מדי שבוע "חידה שבועית" נושאת פרסים בענין התבודדות מתוך ספרי רביה"ק ותלמידיו.

עצה זו, בהשתתפות ראשי החבורות הר"ר אליהו נהרי, הר"ר יעקב נתן אנשין והר"ר צבי אריה מיימון שליט"א.

בטרם נפתח השיח, פתח הר"ר אליעזר קירשבוים בדברים יסודיים על מהות עבודת ההתבודדות, שצריכה להיות חלק בלתי נפרד מחיי כל יהודי, כשהוא מתבל את דבריו בסיפורים אישיים מאלפים מבית אביו.

"התבודדות אינה תוסף חיים, התבודדות היא חיי נפש!" הדהד קולו ונכנס כחץ מקשת בלבבות הבחורים. (ראה במסגרת תמצית דבריו).

הס הושלך כאשר הר"ר ראובן שיף החל להנחות את רב השיח בטוב טעם, וראשי החבורות עונים על השאלות, מחזקים

אם כל השבת כולה היתה חטיבה אחת של התעלות והתרוממות בעבודת ה' ובאהבת חברים, ובמיוחד בשלשת הנקודות היסודיות של כל ברסלב'ר חסיד, בכל זאת לא היתה כי אם מעין הכנה למעמד המרום והכינוס המיוחד שהתקיים במוצאי שב"ק בשם "אשיחה", לחיזוק ועידוד קיום עצת ההתבודדות לעובדא ולמעשה, שלא יימצא ברסלב'ר בחור בחבורותינו שאינו מקיים זאת.

בשעה היעודה התיישבו הבחורים לסעודת מלוה מלכה עשירה כיד המלך, עם מיטב מאכלי חלב וחמין במוצאי ש"ש מלוגמא. כאשר הבחורים מתחדשים ביתר שאת לשיר זמירות מלוה מלכה בהתרוממות.

פנינת הכתר היתה "רב שיח" - פאנל לליבון שאלות והתלבטויות שהעלו הבחורים בקיום

הרגשי הלב מנהורי ההבורות

בגודל מעלת ההתבודדות

לכבוד בחורי החבורה החשובים

בואו ונראה עד כמה גודל מעלת ההתבודדות, שרבינו אמר עליה שהיא המעלה העליונה וגדולה מן הכל.

א. בהשתפכות הנפש מסביר את הגדולה של ההתבודדות. הוא מביא מהזוהר שכותב עד כמה מועילה וחשובה תפילת העני, רבי יוסי פתח ואמר "תפילה לעני כי יעטף ולפני ה' ישפך שיחו", צלותא דעני אקדימת קמי קודשא בריך הוא מכל צלותין דעלמא, בגין דכתב כי לא בזה ולא שיקץ ענות עני, תא חזי צלותא דכל בני נשיא ובצלותא דמסכניא, איהי צלותא דקיימא קמי קודשא בריך הוא ותבר תרעין ופתחין ועאלת לאתקבלא קמי, הדא הוא דכתיב והיה כי יצעק אלי ושמעתי כי חנון אני.

ומובא עוד בזוהר שיש שלש תפילות: תפילה למשה, תפילה לדוד ותפילה לעני, והתפילה הכי חשובה להשי"ת זה תפילת העני כיוון שזה בא מעומקא דליבא.

אומר ר' נתן שזה ק"ו, אם בעני שמבקש על צרכי גופו וצרכים גשמיים תפילתו חשובה כ"כ, כל שכן וכל שכן אדם שמבקש על צרכי נפשו ברוחניות ומבקש מהשי"ת שיקרבהו אליו [שזה באמת העניות הכי גדולה] כמה חביבה וחשובה תפילתו לפני הקדוש ברוך הוא.

ב. רבינו אמר שאת דרכי התפילה מכירים המקטרגים ואילו את ההתבודדות לא ולכן הם לא יכולים לקטרג על זה, ועל זה אומר הפסוק: **הן עם לבדד ישכון** - שמתבודדים ומיישבים דעתם, ובגויים לא יתחשב - שלא הולכים בדרכי הגויים שרודפים אחר תאוותם, אז מי מנה עפר יעקב - מי יוכל לשער את יקר גדולת מה שנעשה מכל פסיעה ופסיעה שהולכים לדבר מצווה להתבודד.

מכל זה רואים עד כמה חשובה מעלת ההתבודדות, שזו באמת המעלה העליונה וגדולה מן הכל וכגודל מעלתה כך גודל המניעות. אשרי מי שזוכה ליישב עצמו ולחשוב על התכלית ולבקש מה' יתברך שיקרבו אליו, ובשבת התאחדות כזו שמתחזקים עם נקודת החבר ונקודת הצדיק ברוך שזה גם הזמן להתחדש בנקודת עצמו נקודת מינה וביה.

נחמן מנדלר

שיבת שערי תורה שיעור א'

באמת, אנחנו רוצים לחזור, לאנשים כאלו הקב"ה אומר אם יש דין למטה אין דין למעלה. 3. מי שלא עושה רצונו ומתעלם כביכול, הוא ישלם את הדין, ובכלל, כמובן שלא יהיו לו חיים טובים, לא יהיו לו חיים עם קרבת אלוקים.

בואו לא נהיה כאותו זבוב שוטה שנמצא בתוך קופסה פתוחה ורץ מצד לצד ונתקע בקירות בלי יכולת לצאת. יש לך כנפיים, תפתח אותם, צא החוצה. יש לך עצה נפלאה כזאת, תשתמש איתה! צא איתה לחרות! ותחיה חיים טובים. הלוואי, שנזכה.

ידידכם נצח

משה ברוך ליכטער

שיבת שערי תורה

כנפיים

לכבוד חברי היקרים בחורי החבורה הקדושה שנקראת ע"ש רבינו הקדוש הננמ"ח וכוספים לעבוד את ה' באמת.

דבר ראשון, "אשרינו!" אין מילה יותר מתאימה מזאת שתבטא את זה שזכינו ואנו ברסלב'ר, וזוכים לכזה חבורה נפלאה, ובפרט שזכינו לכזו שבת שכל כולה עבודת ה' וכיסופים, שבת שבה נקיים כולנו את העצה ש"רק תחזיקו עצמכם ביחד אז תהיו אנשים כשרים", כי בכוח של האחדות אפשר להתחזק בעצות של רבינו שנותנים כוחות ודלק להמשיך לחיות חיים אמיתיים ולצאת מכל התאוות ולהתגבר על כל הניסיונות.

העצות פרושות לרווחה בכל ספרי רבינו ז"ל רק צריך להשתמש בהם.

אחת מהעצות הללו, העצה שהיא "המעלה העליונה וגדולה מן הכל", היא עצת ההתבודדות. כלפי חוץ זה מפליא מאוד: מה כ"כ גדול בזה, מה יעזור לי חמש דקות ביום? אבל אחרי ההתבוננות מתברר שאדרבא אפי' חמש דקות ביום משנים לך את החיים כפשוטו, אתה חי עם סיפוק, עם שמחה אתה יודע איפה אתה נמצא בעולם, אתה יודע לאן אתה צועד, ובעיקר: יש לך ישוב הדעת.

המתבודד, כל היום שלו משתנה, כשאתה יודע שבלילה אתה צריך לספר להקב"ה מה עשית, אז לפני כל צעד אתה חושב פעמיים.

שמעתי מאיזה מנהל גמ"ח כספים גדול, שיש 3 סוגי לוויים: 1. לווי ופורע בזמן. 2. לווי ומגיע הזמן ואין לו אז הוא מתקשר מתנצל מבקש סליחה, עוד לא השגתי אבל אנסה, אמור להיכנס לי עכשיו מהכולל, בקיצור בעזהשי"ת יהיה לי, לבן אדם כזה אני מניח לו. 3. אדם שלווה ומגיע זמן הפירעון והאדם נעלם, מתקשרים והוא לא עונה, בבן אדם כזה אני מטפל בכל חומרת הדין.

כלפי מה הדברים אמורים, אנחנו ירדנו לעולם לעשות רצונו יתברך וגם בזה יש 3 סוגים: 1. הצדיק שיציאתו כביאתו להפליא. 2. אלה שלא תמיד עושים רצונו יתברך, עובר מה שעובר, אבל - מרימים טלפון, מתנצלים, אומרים שאנחנו לא רוצים את זה

בחור יקר! המדור הזה מיועד בשבילך.

יש לך להביע רגשי הלב מהמעמד האדיר "סיום ליקו"מ" בליל זאת חנוכה? עצה והארה על התבודדות? או כל דיבור והתחזקות מרביה"ק ותלמידיו?
הזדרז להעביר אותו לנציגים בחבורות, ובעז"ה לאחר עריכה והתאמה הוא יודפס כאן במדור, לתועלת ולהנאת חבריך מהחבורות שיחי'.

להנחיל מורשה

(שכן בד"כ נעשה הדבר בחודש אלול, אולם השנה נמנע הדבר).

כמו כן קידמו את פני בחורי שיעור א' החדשים, שעתה קיבלו את ראש החבורה שלהם שיכוונם בדרך וידיריך אותם בדרכי ועצות רביה"ק למשך השנה הבעל"ט. כאשר בנוסף לשיחה שמוסר ראש החבורה בפני כל חברי החבורה, הוא משתדל גם לשוחח שיחה פרטית עם כל בחור בנפרד, לשמוע את המעיק על לבו, לחזק ולעורר את הטעון חיזוק, למען ייטב לו בהמשך דרכו העולה בית קל.

כך גם התחדשו הנסיעות לשדה, כאשר מידי שבוע נוסעים בני חבורה אחרת יחד עם ראש החבורה, לקיים את עצת ההתבודדות.

כינוס לחנוכה

בליל שישי פרשת וישב התקיים כינוס הכנה לקראת ימי החנוכה הקדושים המאירים באור הצדיק.

לרגל הכינוס התקיימה חבורה כללית, כאשר ראש החבורה ר' נתן יוסף בורשטיין נשא דברים אודות אור הצדיק המאיר במיוחד בימי החנוכה הקדושים והזמן מסוגל לקבל ממנו מלא חופניים וזאת ע"י תפילות ובקשות בהתבודדות ובכל עת.

בחבורות ישיבה גדולה השמיע מדברותיו הר"ר איתמר לייפר, שהרחיב על קדושת ימי החנוכה, ועל ההשפעות הגדולות של נקודת השמחה הנשפעים משמי מעל בימים נשגבים אלו.

לקראת אור היום חזרו לעיה"ק ירושלים, והתפללו יחדיו תפילת שחרית בחיות והתלהבות למרות שהיו ערים כל הלילה. לאחר פת שחרית עשירה, חזרו הבחורים לבתיהם, מלאים וגדושים באוצרות נפלאים לקראת המשך התעלות בתורה ויראת שמים, בדרכי רביה"ק ותלמידיו.

פתיחת זמן החורף - בשילוב מסיבה לכבוד ר"ח

זמן החורף החל בחבורות הבחורים ירושלים ברוב התרגשות, כאשר בחורי החמד עולים לראש החבורה החדש בשיעור שלמעלה מהם

חבורות הבחורים ירושלים

סיום ביה"ז תשרי - נסיעה לקברי צדיקים

עם סיום ימי ביה"ז של חודש תשרי, בהם השתדלו הבחורים החשובים לנצל את הימים הנפלאים להתעלות בתורה ועבודת ה', בקימת חצות ותפילה בקול ובכח יחד עם אנ"ש, יצאו ביום חמישי פרשת נח אחה"צ, להשתטח על קברי הצדיקים לשפוך שיח לפני ה' לקראת זמן החורף.

ראשונה עלו להתפלל על קברו של בנימין בן יעקב משבטי י-ה בכפר סבא, משם המשיכו אל עבר העיר "קיסריה" השוכנת על שפת ים הגדול, אשר כמקובל טמונים שם ר' אהו ועוד צדיקים. שם, לקול אוושת גלי הים, שוררו הבחורים שירות ותשבחות לקל חי "מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה"...

לאחר מכן נסעו לשפרעם, לשפוך צקון לחש על ציונו של רבי יהודה בן בבא מעשרה הרוגי מלכות, שם גם התפללו תפילת ערבית בחיות והתלהבות.

משם המשיכו לקברו של אבא שאול, ולאחר מכן לציונו של בניהו בן יהודע. שם בהיכל הציון כיבדו את הבחורים בלגימה המקרבת, ושוררו יחד ניגוני חצות בהתעוררות מרובה יחד עם ראש החבורה הר"ר בנימין פראנק.

לאחר מכן נסעו להיטהר במעיין "תן לי אור" (עין לייאור) ומשם עלו להשתטח על ציון הרשב"י במירון.

בס"ד

מנוסר סיום ספר"ק ליקושי מוה"ר
מנוסר ל' ונחלת מוה"ר ז"ל ב"ר יצחק היר"ר
השירות המאירים ימינו תהיה - את עטרת השם ב

ההגרה!

כדי לעודד את הלימוד היומי אנו יוצאים עם

"הגרלה שבועית"

כל שבוע יזנו 2 בחורים בסך 50 ש"ח כל אחד
מידי יום מתקיים "מבחן" בשישה אמריקאית - 3 שאלות ליום
ומידי מוצאי שב"ק תתקיים ההגרלה

~ כל מבחן בהצלחה (לפחות 2 שאלות מתוך 3) הינו זכות נוספת בהגרלה ~

להשתתפות יש להישם ב"קול מורשת הנחל"
02.502.6343 שלוחה 4-4

כולנו קובעים עצמנו בחזקה:
"עמוד היומי" בליקו"מ חזק ולא יעבור!

התייסדות חבורות ישיבה גדולה

בשמחה רבה התקבלה הידיעה אודות התייסדות חבורות הבחורים - ישיבה גדולה בעיר בית שמש.

עם הרחבת גבולי הקדושה והתייסדות ישיבות גדולות בעיר לבחורים החשובים המתעלים בתורה וירא"ש, נוצר הצורך לייסד חבורות לתלמידי ישיבה גדולה, כהמשך לחבורות המתקיימות מדי שבוע לתלמידי ישיבה קטנה.

ואכן עם פתיחת זמן החורף יצאה הרינה במחנה, והבחורים החשובים מיהרו להשיב את נפשם בדיבורים משובבי לב המפכים בעוז ממימי הנחל הנובע.

החבורה מתקיימת מידי שבוע ביום שני בשעה 10:00 בערב, בעז"נ דביהמ"ד נחלת חן, כראש החבורה משמש האברך היקר הר"ר שלמה יהודה וייצהנדלר שליט"א המלהיב את נשמות הבחורים בדרכי ועצות רביה"ק לקראת המשך דרכם בחיים.

פתיחת זמן החורף

לקראת זמן החורף התקיים, ביום רביעי פרשת לך לך, מעמד פתיחת הזמן, בהשתתפות הרה"ח ר' שמעון צבי שפירא שליט"א שהשמיע מדברותיו הנפלאים על התועלת הגדולה שמקבל כל בחור כשהוא זוכה להשתתף בחבורה מידי שבוע, הן משיחת החברים, הן מהניגונים ועל כולם השיחות היקרות מראשי החבורות והקשר האישי של כל אחד, שבודאי יפיק ממנו התעלות מרובה בתורה וירא"ש.

כינוס הכנה להנוכה

כהמשך לכינוס "אשיחה" וה'רב שיח' המרומם להתחזק בקיום עצת ההתבודדות, שהתקיים במוצ"ש תולדות (ראה סיקור נרחב בהמשך הגליון), התקיים כינוס הכנה לימי החנוכה הק' בסימן "להודות ולהלל", שזהו מיסודות ההתבודדות: להודות על העבר ולצעוק על העתיד.

בכינוס התקיים המשך ל'רב השיח' הנפלא כאמור, בו העלו שאלות שלא הספיקו לדון בהם במוצ"ש. כך גם השתתף האברך היקר הר"ר בנימין זאב ברי"צ חשין שהפליא בתשובותיו המחכימות משיבות נפש ומחיות כל לב.

נשות ברסלב

כינוס הכנה לראש השנה

בחודש אלול, כאשר רבים מאנ"ש כבר נסעו לאומן, התארגנו נשות אנ"ש לחזק את בית יעקב אלו הנשים, נוכח כל הקשיים העוברים על כל אחת

וכהכנה לראש השנה. במהלך הכינוס הושמעו שיחות על גודל חשיבות האשה וחלקה בנסיעת הבעל לרביה"ק על ראש השנה וכן על גדולת ימי ר"ה הק'.

מכינה לישיבה ירושלים

סעודת מלוה מלכה לרגל סיום ספה"ק "שיחות הר"ן"

זמן חורף במכינה לישיבה התחיל בהתרוממות נפלאה, כאשר תיכף בתחילת חודש חשון התקיימה סעודת מלוה מלכה, לרגל סיום ספה"ק "שיחות הר"ן" שנלמד ע"י התלמידים החשובים במשך חודש אלול העבר. ראש החבורה השמיע דיבורים קצרים על גודל הלימוד התמידי בספרי רביה"ק, ולאחמ"כ יצאו התלמידים בריקודי שמחה עליזים על נועם חלקם וגורלם.

סעודת ליל שב"ק והכנה לחנוכה

בליל שב"ק פרשת וישב התקיימה סעודת ליל שב"ק בצוותא, כהכנה לקראת ימי החנוכה הק'.

לאחר הסעודה שנמשכה בהתרוממות והתלהבות עם זמירות ודיבורי קודש מפי ראש החבורה, יצאו אל עבר מערת שמעון הצדיק, ואמרו ליקוטי תפילות לחנוכה בהשתפכות הלב, כמו"כ שוררו ברגש ניגוני שב"ק ועוד.

במוצאי שב"ק נסעו יחד אל מערת קברי החשמונאים אשר על יד העיר מודיעין, שם במערה שפכו את הלב בתפילות ותחנונים "הטעימני טעם חנוכה" לאחמ"כ צעקו ע' קלין שיזכו להינצל מתרבות וקליפת יון רח"ל, ושוררו ניגוני חנוכה בכיסופים.

בימי החנוכה עצמם התקיים מבצע מיוחד,

חבורות הנערים בית שמש

ביהמ"ד אנשי הצדיק ונחלת חן

בחודש תמוז התקיימה נסיעה לחבורות הנערים ב"ש, בה יצאו התלמידים באהבת חברים יחדיו לחלץ עצמות ולרענן את הכחות בסיום שנת הלימודים. בסיומה נסעו להשתטח על ציונו של דן בן יעקב משבטי י-ה, ולהתפלל להצלחת ידידנו ומכובדינו המנהל המסור הר"ר בנימין נתן יעקב בן איטא רחל ווייצהנדרל בכל העניינים.

ברח' בן איש חי 64, סניף נוסף לחבורות הנערים, בו מתכנסים הנערים לחזור על תלמודם ולהתחמם לאורו של רביה"ק בקנין מידות ומעשים טובים.

לעודד את התלמידים לנצל את הימים הקדושים והמאירים, בתורה, תפילה בכונה, התבודדות ועוד.

חבורות הנערים בית שמש

ביהמ"ד בן איש חי

לקראת זמן החורף נתייסד בביהמ"ד ברסלב

סיקור מסיבות חנוכה לחבורות הנערים, וכן לנשות ובנות אנ"ש

והמעמד האדיר והמרומם בליל זאת חנוכה, חגיגת סיום ליקו"מ בסדר 'עמוד היומי' לחבורות הבחורים, בגליון הבא בעז"ה

ניתן לשמוע את כל המעמד האדיר ב"קול מורשת הנחל" 02.502.3464 שלוחה שלוחה 9>8>3

**החרוזים הנפלאים ששוררו בעת המעמד האדיר
המרומם "חגיגת סיום ליקו"מ בסדר "עמוד
היומי" - ליל זאת חנוכה
לחבורות הבחורים "מורשת הנחל"
ע"י הר"ר יהודה צבי ברוין הי"ו**

טייערע בחורים בני הנעורים,
צו אייך האט דער רבי גערעדט זיינע דיבורים,
דער עיקר התקרבות איז ווען מען איז נאך יונגער,
דעמאלס איז די עבודה אסאך גרינגער.

דער רבי האט געשריגן אלט טאר מען ניט זיין,
נאר שטענדיג מדרגא לדרגא גיין,
יעצט איז די צייט איר קענט אריינכאפן,
מיט'ן הייליגן רבי'נס דעת זיך אנזאפן.

פזמון:

**לאמיר זיך באנייען לערנען דעם רבי'נס תורות,
אראפ געברענגט עקסטער פאר אונזערע דורות,
דער הייליגער ספר איז דאך א תחלתא דגאולה,
קרבה אל נפשי גאולה.**

**ממשיך זיין דעם אור להעלות נר תמיד,
מיט א הייליגע קביעות יעדן טאג א עמוד,
טרייף פסול איז זיך מתגבר אזוי מסוכן,
נאר איין בלעטל איז אויף אלדינג א תקון.**

דער ליקוטי מוהר"ן איז פאר יעדער איינער,
נישט קיין חילוק א גרויסער אדער א קליינער,
ווי אין די הקדמה שטייט אז ס'איז כולל אלע מצבים וזמנים,
מן הגדול שבגדולים עד הקטן שבקטנים.

איינער וואס איז זייער הויך,
קען דורך דעם ווערן א גרויסער בעל מח,
און אויך ווער עס איז א פשוט'ער איד,
באקומט א נייע חיות אין אלעס וואס ער טוט.

פזמון...

דער הייליגער רבי האט אמאל געזאגט,
אז אפילו איינער וואס זיין ספר ער פארמאגט,
אויף זיין גשמיות און רוחניות איז דאס א שמירה,
אויב עס ליגט נאר אין זיין דירה.

דער הייליגער בעל השמועה עומד כנגדו,
ער האט דארט אריין געלייגט פניו שכלו ונשמתו,
אין די ווערטער איז באהאלטן זיין הייליגע צורה,
דארף מען דאס לערנען מיט א געוואלדיגע יראה.

ווען נישט דער בעל דבר אזוי
פארשטעלט,
וואלט דער ספר געטאן א
גרויסער בראך אויף דער
וועלט,
אבער אז איינער וועט אין
דעם מיט א אמת אריינקוקן,
וועט איהם דאס זיכער אויף
אייביג באגליקן.

די תורות אזוי הייליג זיי זענען,
מאכן אינגאנצן א בעל תשובה זיי קענען,
ווער עס וועט נאר זיך אוועק זעצן זיי לערנען,
וועט איהם דאס אלע אדערן טרענען.

פזמון...

דער רבי האט געגעבן פון מויל א זאג ארויס,
אויף צוויי כתות איז די רחמנות זייער גרויס,
סיי אויף די וואס האבן צו מיר מקורב ווערן נישט זוכה געווען,
און סיי אויף די וואס האבן שוין יא דעם אמת איינגעזעהן.

ווייל ווען מען וועט ליגן מיט די פיס צום טיר,
וועט מען זעהן אז איינער וואס פאלגט מיר,
איז נישטא קיין מדרגה וואס ער וואלט נישט געקענט אנקומען,
אויב ער וואלט צו מיינע תורות און עצות זיך גענומען.

מיינע תורות אזוי שיין זיי גלאנצן,
אזוי ווי שיינע בנינים גרויסע פאלאצן,
פון א היכל צו א היכל פון א צימער צו א צימער,
עפענען זיך די טויערן מער און מער.

וואויל איז דער וואס טוט שפאצירן,
לויט זיי זיך אין יעדע זאך פירן,
ארום גיין מיט א מישתעי אדער א רבה בר בר חנה,
עס איז דאך פאר אונז די גרעסטע מתנה.

פזמון...

דער רבי דערציילט א משל א געדאנק,
א בן מלך איז געווען זייער ביטער קראנק,
מען דארף איהם געבן א טייערע רפואה אפילו נאר איין
טראפ,
אבער ער קען זיך נישט רירן זיין מויל איז פארשטאפט.

דער קעניג האט געברענגט א גרויסער דאקטער,
ער האט געזאגט נאך איין עצה האט ער,
מען זאל נעמען פעסער פון דעם און גיסן אויף דעם
קינד,
אפשר וועט אריין טראפן אין מויל וועט ער ווערן
געזונט.

אזוי אונז חולי הנפש,
און ווער עס ליגט און טיט ורפש,
מוז זיך באגיסן מיט אסאך דיבורים פון רבי'ן
נאר אזוי וועט ער ראשעווען זיין לעבן.

ווער די תורות ער הערט,
אפילו פארשטיין איז איהם שווער,
לעתיד לבוא וועט ער אלעס משיג זיין,
ווייל דער עיקר איז פאר די נשמה אליין.

פזמון...

זאג נאר הריני מקשר און הנני מוכן,
לערנען דעם ספר דעם רבי'ן צו זוכן,
האט דערנענטערן זיך די טעג פון משיח'ן,
ער קומט אזו שוין באלד אקעגן אינגיכן.

אויב דער ספר וועט זיך פארשפרייטן,
בכל פינות ומחנות אין אלע זייטן,
קען מען זיך שוין צו די גאולה אנגרייטן,
עס זאל שוין זיין אין אונזערע צייטן.

החבורות השבועיות - זמן חורף

חדש!

יום שלישי | בשעה 7:00

חבורה כללית

בעז"נ הישן, בביהמ"ד הגדול מא"ש 7.10 ניגונים שיחה שבועית, כל שבוע נואם אחר 7.45 סיום החבורה (פרטים נוספים במדור 'אין פאבריק')

יום רביעי | 6:00

בית צבי ראש החבורה: הרה"ח ר' מאיר קרלכך שיחה שבועית אחראי: ר' י. נ. פראנק הי"ו 05276-40892

יום רביעי | אחר מעריב

בבית החברים שיחת חברים אחראי: ר' נחמיה חשין הי"ו 05276-27299

יום רביעי | 8:45

ביהמ"ד ברסלב "אוהל יעקב" גבי"ש עפ"י תורה הזמנית אחראי: ר' נתן מאיר פירר 05484-92765

ליל שישי | 9:00

בביהמ"ד "אור אברהם" שיחת חברים באנגלית אחראי: הר"ר אליעזר סאוויצקי 05484-79270

עמנואל

יום שני | 7:00

בית הכנסת ברסלב "אור זורח" שיחת חברים בספר עצות המבוארות אחראי: ר' בנימין חשין טלפון: 05832-10849

צפת

יום רביעי | 7:30

בביהמ"ד "פאר הנצח" ניגונים ושיחה אחראי: ר' שמחה פלברבוים הי"ו 05331-44862

יום שלישי | בשעה 3.00

שיחת חברים ביהמ"ד הגדול דחסידי ברסלב בני ברק, רח' אלשיך 5 למעלה על הגג אחראי: ר' שלמה הירש הי"ו 05485.03354

ברכפלד

יום שלישי | 7:30 בערב

בבית החברים שיחת חברים בספר שיחות הר"ן אחראי: ר' שלום סופר הי"ו 05041-00499

הר יונה

יום חמישי | 8:30

ביהמ"ד נחלת הצדיק שיחת חברים בספר השתפכות הנפש אחראי: ר' נחמן מלמד הי"ו 05484-10520

ירושלים

יום שני | 7:00

בבית הר"ר אליעזר קירשבוים ראש החבורה: הר"ר ש. צ. שפירא שיחה שבועית אחראי: ר' ש. נ. גודלבסקי הי"ו 05276-04839

יום שלישי | אחר מעריב

עז"נ הישן שיחת חברים אחראי: ר' אהרן גרומן הי"ו 05276-80057

יום שלישי | 9:45

היכל הכולל שיחת חברים עם הר"ר מתיא אנשין אחראי: ר' מרדכי שפירא הי"ו 05832-56322

ליל שישי | 7:30

בת"ת ברסלב שיחת חברים בספר עלים לתרופה אחראי: ר' נחמן שפירא הי"ו

ליל שישי | 7:30

בבית אחד החברים שירה וזמרה אחראי: ר' אליהו ירבלום הי"ו 05276-78143

קריה

יום שני | אחר מעריב

בעז"נ דביהמ"ד ברסלב שיחה שבועית אחראי: ר' אורי פרידברג הי"ו 05484-01927

יום שלישי | אחר מעריב

בביהמ"ד ברסלב רח' מנחת יצחק שיחת חברים אחראי: ר' נחמן קעניג טל: 05331-11186

חדש!

קנה בושם

יום שני | אחר מעריב

בעז"נ דביהמ"ד ברסלב שיחת חברים בספר ליקוטי עצות אחראי: ר' מרדכי שלום רוזנפלד הי"ו 05331-27363

יום שני | אחר מעריב

בביהמ"ד "אנשי הצדיק" שיחת חברים בספר חיי מוהר"ן (בלשה"ק) אחראי: ר' דוד שמואל ניסנבוים הי"ו 05484-91687

יום רביעי | 7:15

בבית אחד החברים שיחת חברים בספר השתפכות הנפש - בלשה"ק אחראי: ר' יהודה חנון הי"ו 05331-45325

רמה ג'

יום רביעי | בשעה 8:30

בביהמ"ד ברסלב שיחת חברים בספר שיחות הר"ן אחראי: ר' גדליה קיפניס טל: 05041-74097

בני ברק

יום רביעי | אחר מנחה

ביהמ"ד הגדול רח' אלשיך 5 שיחה שבועית אחראי: ר' שמואל גלבך הי"ו 050-415-3581

אומן

יום חמישי | בשעה 6.00

מצפה אומן, בבית משפחת שפירא אחראי: ר' שמואל שפירא

אלעד

יום שני | 7:45 בערב

בביהמ"ד חסידים שיחת חברים בספר שיחות הר"ן אחראי: ר' יעקב ירבלום הי"ו 05271-35144

ביתר

יום שני | 9:00 בערב

בביהמ"ד עטרת הנחל שיחת חברים בספר השתפכות הנפש אחראי: ר' יחיאל מיכל ברנד הי"ו 05832-08001

יום רביעי | 9:15 בערב

בביהמ"ד מקור הנחל שיחה שבועית אחראי: ר' דוב הלפרין הי"ו 05832-38831

בית שמש

רמה ב'

יום שני | 8:30

באולם שע"י ביהמ"ד "נחלת חן" ראש החבורה ר' איתמר לייפער שיחה שבועית אחראי: ר' נחמן קלפהולץ הי"ו 05331-71480

יום שני | 8:00

בביהמ"ד "נחלת חן" שיחת חברים בספר חיי מוהר"ן אחראי: ר' שלמה שישא הי"ו 05041-02203

יום שלישי | אחר מעריב

בביהמ"ד "נחלת חן" שיחת חברים בספר חיי מוהר"ן אחראי: ר' יהודה נמני הי"ו 05484-86872

יונגערמאן!

השתתף בחבורה מדי שבוע בקביעות. ס'זועט דיר זיין לובטונג!